DESCRIPTIO ANATOMICA

ARTERIAE INNOMINATAE ET THYROIDEAE IMAE

QVAM

SVMMI NVMINIS AVSPICIIS

PRAESIDE

IOANNE ERNESTO NEVBAVER

MEDICINAE DOCTORE

ANATOMIAE, CHIRVRGIAE ATQVE ARTIS OBSTETRICIAE PROFESSORE PVBLICO ORDINARIO, ACADEMIAE IMPERIALIS NATVRAE CVRIOSORVM, VT ET SOCIETATIS PRINCIPALIS HASSIACAE SODALI

PRO GRADV DOCTORIS

SVMMISQVE IN MEDICINA HONORIBVS, IVRIBVS AC PRIVILEGIIS

PVBLICE DEFENDET

AVCTOR

AVGVSTVS CHRISTIANVS ERDMANN

GOTHANVS.

CVM DVABVS TABVLIS AENEIS

IENAE

LITTERIS STRAVS

CIƆIƆCCLXXII.

PROOEMIVM.

Quemadmodum, ſi leui ſolummodo intuitu corpus humanum extrinſecus contemplamur, aliam ſemper atque aliam in tot indiuiduis corporibus externam membrorum circumcaeſuram, et haud raro inſigni quidem modo variantem inuenimus; ſic partes quoque ſingulas, quae mira ſua coniunctione adeo diuerſa machinae humanae membra conſtituunt, in pluribus corporibus variis modis a ſe inuicem diſcrepare, nemo eſt, quin facile coniiciendo aſſequatur. Accuratior harum partium adminiſtratio atque contemplatio ſatis id quoque confirmat. Quotidie enim obſeruamus, permultas corporis humani partes, ſexus non ſolum,

aetatis, temperiei atque vitae generis ratione, ſibi omnino diſſimiles deprehendi, nec non a laedentibus vario modo cauſis, cum externe corpori applicatis, tum interne illud afficientibus, inſigniter variari, et niſi vita violentiae earundem ſuccubuerit, ipſius naturae potiſſimum ope, quae damnum illatum ſemper reſarcire ſtudet, aliter atque antea conſtitutae fuerant, efformari; ſed nec infrequentiora obueniunt variantis ſtructurae exempla, quae non niſi a mutationibus, tenerrimo fetus corpuſculo, in vtero materno inductis, aut ab ipſo fetus rudimento, repeti poſſunt. Qua de re innumerae, eaeque non ſatis mirandae, monſtrorum hiſtoriae et diſſectiones in medium produci poſſent: tot etiam infantes deformes, vel partibus ſuperfluis praediti, vel quibus membra quaedam defecere, huius aſſerti exſtarent teſtes. Interim, et his omiſſis, vix duo corpora humana ſecundum omnes partes, ad eandem plane normam fabrefacta reperiri crediderim. Quanta, quaeſo, ſi modo oſſa conſideramus, vel in ſolis caluariae foraminibus apparet diuerſitas! Quantae porro ſunt, quas in ipſis muſculis *Perill.* ALBINVS *a*) obſeruauit ac deſcripſit variationes! Et quanta denique, in neruorum vaſorumque ſanguiferorum diſtributionibus vbique fere, conſpectui offertur inconſtantia! Certe, ſi quis ſolum arteriarum, in quibusdam ſaltem cadaueribus comparauerit ſyſtema, vel immortale *Perill.* de HALLER euoluerit opus *b*),

non

a) In abſolutiſſimo opere: *hiſtoria muſculorum hominis*, Leidae 1734.

b) *Icones anatomicae*, Goett. 1756. in quibus elegantiſſimae continentur arteriarum potiſſimum delineationes, cum exacta earundem hiſtoria.

non ſurculorum tantum et ramulorum, ſed maiorum quoque ramorum ac trunculorum, incredibilem inueniet diſcrepantiam. Ambabus proinde, *Illuſtribus Viris* largior, in minimarum arteriolarum deſcriptionibus vnumquemque operam et oleum perditurum. Vel eo magis tamen, inſigniorum ramorum varias diuaricationes proſequi, et rariores quoque adnotare, iuuabit atque delectabit. Quam ob rem, quum duplici praeterlapſa ſuperiore atque proxima hieme, vbi frequens ſatis corporum demortuorum in theatro huius academiae anatomico erat copia, partim ipſemet ſub *Celeb.* PRAESIDIS manuductione iteratas inſtituens corporis humani diſquiſitiones, partim vero dexterrimis huius *Viri* adminiſtrationibus ſedulo adſiſtens, ſat multas obſeruauerim arteriae *innominatae* atque *thyroideae imae* varietates; illas impraeſentiarum vt in medium proferrem, operae pretium vel eo magis fore duxi, quod anatomicorum inter principes *Perill.* DE HALLER quasdam earundem rariſſimas reputauerit *c*). Annuebat votis meis *Celeb.* PRAESES, qui ſuas non ſolum, ex praeſentibus cadaueribus conſcriptas obſeruationes, quo eas cum meis compararem, lubens mecum communicauit, paſſimque citatos auctores, qui vnam

)(2 aut

c) *In Elem. Phyſiolog.* Tom. II. pag. 162. Vbi de arcu Aortae, interdum quatuor aut quinque ramos aſcendentes emittente, differens: *adeo tamen*, inquit, *haec rara ſunt, vt in quadringentorum cadauerum inciſione nihil eiusmodi viderim, neque ante me, celebris olim ex manus medicantis et diſſecantis ſolertia*, GVILIELMVS CHESELDEN. (*Anat. of human body*, edit. VI. pag. 184.)

aut alteram horum vaſorum varietatem hucusque obſeruarunt, benevole mihi obtulit; ſed hicce adiectas quoque icones, pro eximia ſua, qua in arte delineandi excellit, dexteritate concinnatas, (quarum exempla adhuc inter praeparata ſua anatomica aſſeruat,) vt hac opportunitate ſimul ederem, perliberaliter mihi conceſſit. Quam ſingularem *Viri Celeb.* et Praeceptoris multis nominibus pie colendi, erga me abunde declaratam beneuolentiam inſignemque fauorem, dum vixero, grata memoria recolam. Si vero tractatio ipſa non omni ex parte L. B. expectationi reſponderit, conatus ſaltem meos qualescunque, vt aequi bonique conſulere velint, pro eo ac decet, enixe rogo.

§. I.

§. I.

Ortus arteriae magnae.

Ventriculum cordis *poſteriorem* a pulmonalibus venis acceptum rubicundum laticem omnibus ac ſingulis humani corporis partibus per *magnam arteriam*, *aortam* dictam, aduehere, nemo eſt, qui recentioribus temporibus addubitare poſſit. Haec vero arteria peropportune ſuperiori et paullulum anteriori *ventriculi* illius *poſterioris* parti accreta reperitur, ſicque hocce ſub exortu ſuo aliis partibus circumdata eſt, vt ex ipſo cordis quaſi centro progerminare videatur. In ſiniſtro enim latere ex *anteriori ventriculo* propullulantem adpoſitum habet *arteriarum pulmonalium truncum a)*, decli-

a) Vid. Tab. I. lit. H. et tab. II. fig. II. lit. f.

uiori paullulum loco natum, cuius anterior dextraque pars cum *auricula cordis dextra b*), anteriorem quoque orientis *aortae* faciem tegit; in latere dextro vena *caua superior c*), et cum illa continuatus *sinus anterior d*), situm suum obtinent; posteriori denique prouenientis *aortae* lateri venarum *pulmonalium saccus e*) accumbit. Oblique vero hisce partibus obsita *arteria magna* e corde progreditur; originem enim horizonti minime parallelam, sed posteriorem potius *f*) elatiori, anteriorem *g*) vero humiliori *thalami* cordis *posterioris* parti contiguam reperies; siquidem axis trunci aortae ex corde emergentis oblique sursum ac dextorsum et paullulum simul antrorsum dirigitur. Cauum vero arteriae *magnae*, vbi in ipso sui principio cordis carnibus immersa est, circularem habet figuram *h*). Parti huic interior cordis laeuigata tunica arctius adhaeret: vnde aperto ventriculo posteriori eiusdem ostium arteriosum *albidiori margine i*), inferiorem *valuularum semi-*

b) Tab. I. lit. C. et Tab. II. fig. II. lit. c.

c) Tab. I. lit. E. et Tab. II. fig. II. lit. e.

d) Tab. I. lit. B. Tab. II. fig. II. lit. c.

e) Vid. RVYSCHII Thes. anat. IV. Tab. III. fig. I. lit. G. M. M. M.

f) Tab. II. fig. I. lit. B.

g) Ibid. lit. A.

h) Vid. Tab. II. fig. I. lit. A. B.

i) *Albidiorem* huncce *marginem Perill.* DE HALLER *albam vndulatam lineam, valuularum origini subiectam*, nuncupauit. Vid. Elem. Physiol. Tom. I. pag. 345. §. XVI. *Ill.* SENAC eundem, sed nimis a valuulis semilunaribus remotum, delineari curauit. *Traité du Coeur.* Tom. I. Tab. XIII. fig. I. lit. b. b. b. Infra descriptum illum marginem interior cordis

ſemilunarium partem tegente, inſignitum apparet. Diameter naſcentis *aortae*, ſeu *albidioris* illius *marginis*, in adultorum corporibus, ab vndecim lineis pariſienſibus, ad tredecim aſcendebat *k*). Sed paullulum ſupra *marginem* illum *albidiorem* in naſcente aorta *tres* reperiuntur *ſinus*, ſphaerae cauae ſegmenta formantes, quos *Cel.* VALSALVA primus deſcripſit, iconeque expreſſit *l*). Hiſce ſinibus interior cordis membrana

 du-

cordis tunica, ad incertum vſque ſpatium albicans, tendinisque in modum ſplendens, comparet; idque eo magis, quo propius illi margini accedit: fibrae enim manifeſto albidae et quaſi tendineae, ſenſim paullulum conuergendo, ad marginem illum aſcendunt; vnde pars iſta, etſi verus cordis tendo non ſit, *arterioſus cordis tendo* appellari ſolet. Hic, poſtquam cum aortae principio coaluerat, anteriorem *marginis* illius *albidioris* partem conſtituit. Poſteriorem autem naſcentis *aortae* partem, *cordis* ſic dictus *tendo* attingere haud poteſt; ſiquidem eidem *valuula* oſtii venoſi *mitralis ſuporisr* (ſeu *anterior*) adiacet, cuius tunica pariter ad aortam aſſurgit, ac cum illa arctius cohaerens, poſteriorem marginis albidioris partem efformat. In plerisque cadaueribus poſteriorem *marginis albidioris* partem inſigniorem quoque inueni; partim enim annulus durus tumidulusque oſtii venoſi eidem appoſitus eſt, (vnde quoque durities ibi maior digitis explorantibus percipitur); partim vero fibrae quaedam tranſuerſae marginis illius directionem ſequentes, ibi in conſpectum veniebant, quas in anteriore parte detegere nondum potui. Quid? quod in quibusdam corporibus anterior illa pars fere tota euanuerit, vel ſaltem a *cordis tendine* diſtingui nequiuerit.

k) In illo cadauere, vnde fig. I. Tabulae II. deſumpta eſt, duodecim lineas diameter aequabat.

l) *Diſſ. anatomica* I. pag. 129. ſeq. *Operum, ab Ill.* MORGAGNI *editorum*, et Tab. II. fig. III. lit. c. c. c.

In

duplicata laxe praetenditur, tria quaſi vela, creſcentis lunae in modum expanſa, efformans, quae *valuulae* nominantur *ſemilunares*. *Perill.* DE HALLER vnam illarum *anterioris*, alteram *poſterioris*, tertiam *inferioris* cognomine inſigniuit *m*). Ex ſinu denique, tam *anteriore*, quam *poſteriore*, (quibus nempe anterior et poſterior *ſemilunaris valuula* adpoſitae ſunt), et quidem ex illorum non media, ſed paullum ſuperiore parte, ſatis inſignis arteria quaedam prouenit, cordis baſin coronae in modum circumdans, pluribusque maioribus minoribusque ramulis eiusdem ſubſtantiam adiens. Ambae itaque *coronariae* audiunt, et illa quidem, quam *anterior ſinus* edidit, *dextra* ſeu *inferior n*); altera vero, quae ex *ſinu poſteriore* emergit, *ſiniſtra* ſeu *ſuperior o*).

§. II.

In Tabulae noſtrae II. fig. I. lit. D. D. vnus ſinus, in exteriore aortae faciе, partibus ſuis lateralibus, media ac inferiore, manifeſte protuberans apparet; lit. C. vero alterius ſinus partem indicat.

m) Vid. *Eiusdem Elem. Phyſiol.* Tom. I. p. 345.

n) *Dextrae arteriae coronariae* ex ſinu anteriore originem vid. Tab. II. fig. I. lit. E; truncum vero, coronae in modum cordis baſin ambientem, Tab. I. lit. λ. λ. Maiores ramos in anteriore cordis ſuperficie pluribus ramulis eius ſubſtantiam penetrantes, vid. lit. ϱ. σ. χ. et num. 2; alios vero minores ramulos, ex trunco provenientes, vid. lit. μ. et num. 5. 6.

o) Arteriae *coronariae Siniſtrae* ramus inſignis, quem *anteriorem* vocant, cum propaginibus ſuis, Tab. I. num. 7. 8. 9. delineatus eſt. Alius ramus *ſiniſtrae*, ſeu *ſuperioris* illius *arteriae coronariae*, num. 10. 11. 12. 13. indicatus eſt.

§. II.

Arcus aortae.

Magna itaque *arteria*, ſtatim poſt ſuam originem, ſuperiora verſus, ſed ſimul paullulum dextrorſum ac antrorſum declinans, inter arteriarum *pulmonalium truncum*, *auriculam anteriorem*, venam *cauam ſuperiorem* atque *ſinum* cordis *poſteriorem*, quibus in exortu ſuo circumdata eſt *a*), aſſurgit. In hocce aſcenſu ſpatium ſedecim linearum pariſienſium, ac in procerioris ſtaturae corporibus paullulum maius, et ad viginti quatuor lineas interdum extenſum, percurrere ſolet *b*). Inde vero vlterius ſurſum progrediendo, ſiniſtrorſum ſenſim et ſimul retrorſum incuruatur, lateri ſiniſtro venae *cauae ſuperioris aſperaeque arteriae* applicata *c*); vnde porro eodem fere gradu ſemper magis magisque iterum declinat, deorſum

 ſcili-

a) Vid. §. I.

b) CHRIST. PHILIPP. GLASS, diſſ. *de ſanguinis circuitu*, Hal. 1736. §. 37. p. 41. in *Perill.* DE HALLER, *collect. diſſ. anat.* Vol. II. p. 235. et *Cel.* HEISTERVS, *Comp. anat.* Parte II. p. 123. not. 64*, hanc dextrorſum inclinatam aortae adſcendentem partem tres digitos transuerſos adaequare perhibent. Orientem aortam dextrorſum inclinari, confirmat quoque *Perill.* DE HALLER, *Icon. anat. faſc.* VI. p. I. et *Elem. Phyſiol.* Tom. II. pag. 160. *Cel.* WINSLOW, *Traité des artères* num. 5. *Ill.* SENAC, *Traité du Coeur*, Tom. I. Tab. IV. fig. I. Non vero *dextrorſum* ſolum, ſed etiam *antrorſum* vergit. In adiecta Tab. I. et Tab. II. fig. II. oriente arteriarum *pulmonalium trunco auriculaque anteriori* penitus obtegitur. Tab. II. fig. I. lit. A. B. F. a latere ſiniſtro repraeſentata eſt.

c) Vid. Tab. I. lit. M. Tab. II. fig. I. lit. F. N. et fig. II. lit. k. l.

ſcilicet et retrorſum conuerſa *d*); vſque dum quartae vel quintae vertebrae dorſi corpus attingat, et ſuper reliquarum vertebrarum corpora, vſque ad lumborum vltimum, in latere potiſſimum eorum ſiniſtro, cui arctius per intermediam cellulofitatem alligatur, recto fere tramite vlterius deſcendat *e*). Hicce adeo inſignis arteriae magnae flexus, ***arcus aortae*** nominatur *f*), ſub quo ſiniſter *bronchialis ramus* arteriaque *pulmonalis dextra* incedit *g*). Neruus quoque *octaui paris recurrens* ſiniſtri lateris circum eundem inflectitur *h*).

Arcum vero *aortae* ſi quis ab arteriae magnae principio vſque ad oppoſitam deſcendentem partem conſideret *i*); hunc

arte-

d) Tab. I. lit. N. Tab. II. fig. I. lit. P. V. et fig. II. lit. l. m. n.

e) Aorta arcu facto deſcendens, in ſuperiore loco comitem habet *oeſophagum*, in inferiore vero *venam cauam aſcendentem*, quae ambo ſuper dextram corporum vertebrarum partem ingrediuntur.

f) Totum *arcum aortae* a latere ſiniſtro viſum, Tab. II. fig. I. repraeſentat; in Tab. I. et Tab. II. fig. II. ille ab anteriore facie in conſpectum venit.

g) *Aſperae* vero *arteriae* ſiniſtro ramo *arcum aortae*, tanquam fulcro, vnice inniti, eumque ſingula inſpiratione aut exſpiratione altiorem vel demiſſiorem fieri, quod *Cel.* HEBENSTREII, in progr. de *flexu arteriarum*, Lipſ. 1741. et in *Perill.* DE HALLER *collect. diſſert. anat.* Vol. II. p. 558. contendit, vix vero ſimile videtur, quum ille potius a circumſtrata tela celluloſa vndique ſuſpenſus teneatur, omnibusque adiacentibus partibus adnectatur.

h) Vid. *Cl.* ANDERSCHII *Tabulam neruorum cardiacorum ſiniſtri lateris, in Nov. Comment. Goetting.* Tom. II.

i) Vti Tab. II. fig. I. depictus eſt.

arteriae flexum nec circuli *k*), nec parabolae *l*), nec ellipſeos ſiſtere partem, facillime largietur. Quodſi vero ab ea aortae parte, quam ſuperior *auriculae anterioris* margo tangit, vnde magna haec arteria retrorſum et ſiniſtrorſum incuruari incipit, perpendicularis linea, in reſupinato cadauere, verſus aortam ad inferiora progredientem ducitur *m*); tunc ſuperior pars, quae *arcus aortae* nominari meretur, ad ſemicirculum quidem accedit, re vera autem eundem minime ſiſtit. Si enim ex media eiusdem lineae, cruribus *arcus aortae* interiectae, parte, alia perpendicularis linea erigitur *n*); iſta, dum *arcum aortae* attigerit, maior erit, quam dimidia cruribus *arcus aortae* interpoſita diſtantia: inferior itaque arcus aortae circumcaeſura, ſeu concaua facies, dimidiae ellipſeos efformat figuram. Superior vero circumferentia ſeu conuexa facies plane alio modo ſe habet. Pars enim poſterior, a maxime elato puncto *o*), vſque ad arcus aortae finem *p*) ducta, cum pari circum-

caeſu-

k) *Cel.* NICOLAI, in *diſſ. de directione vaſorum*, Arg. 1725. §. VII. p. 24. et in *Perill.* DE HALLER, *collect. diſſ. anat.* Vol. II. p. 497. aortam arcum quaſi *ſemicircularem* efformare credidit. *Circularem* hunc arcum quoque fecerat *Cel.* P. A. MICHELOTTI, *Commentar. Bononienſ.* Tom. I. p. 449. 450.

l) Conſentit *Perill.* DE HALLER, *Icon. anat. faſc.* VI. pag. I. et *Elem. Phyſ.* Tom. II. p. 160.

m) Vti Tab. II. fig. I. lin. W. X.

n) Vid. Tab. II. fig. I. lin. Z. Y.

o) Tab. II. fig. I. lit. Y.

p) *Finem* dico, eam aortae deorſum progredientis partem, quam linea perpendicularis W. X. permeat.

caesurae inferioris parte parallela quidem est, quartamque ellipseos sistit partem, cuius maior radius altitudinem q) sistit, minor vero latitudinem r) arcus aortae determinat. Interim anterior conuexae illius faciei pars cum opposita concauae faciei parte, parallelo ductu non incedit; sed a principio arcus aortae s), versus maxime elatum huius arcus punctum t), superior circumcaesura ab inferiori paullulum primo recedit; deinde vero, quo magis versus summum illud punctum appropinquat, eo magis iterum ad inferiorem illam circumferentiam accedit. Haec itaque anterior pars quartam quoque ellipseos sistit portionem, cuius vero maior radius u) secundum latitudinem, minor v) secundum altitudinem directus est.

Conuexae *arcus aortae* faciei ambitum, a cordis basi vsque ad eum locum, vnde euidenter deorsum tendere incipit, septem transuersos digitos, secundum *Ill.* MORGAGNI dimensionem, aequare, passim apud auctores legitur w). Sed pro ratio-

q) Tab. II. fig. I. lin. Y. Z. altitudo indicatur.

r) Ibid. linea Z. X. secundum latitudinem ducta est.

s) Per arcus aortae *principium* illam partem intelligo, vbi aorta, quae antea oblique dextrorsum et simul paullulum antrorsum ascendebat, retrorsum ac sinistrorsum inflecti incipit. Lit. W. Tab. II. fig. I. illam partem denotat.

t) Tab. II. fig. I. lit. Y.

u) Ibid. linea W. Z.

v) Ibid. lin. Y. Z.

w) *Cel.* MICHELOTTI, in *animadu. ad* IAC. KEILII *tentam.* V. p. 104. et ex illo *Cel.* GLASS, in diss. *de sanguinis circuitu,* Hal. 1736. §. 37. p. 41. *Cel.* NICOLAI, diss. *de directione vasorum,* Argentor. 1725. §. VII. p. 24. *f. Cel.* HEISTERVS, *comp. anat.* Parte II. p. 123. not. 64*. Ipsum vero MICHELOTTVM nondum legi.

ratione totius corporis, et pro diuerſa thoracis, modo elatioris, modo depreſſioris, ſtructura, ambitus illius longitudo variare ſolet.

Rariſſimo denique exemplo, a nemine forſan vnquam antea obſeruato, *Cel.* HOMMEL, *arcum aortae* aſcendendo *bifurcatum*, et ad finem eiusdem iterum vnitum *x*), talique ratione inſulam circumſcribentem, vidit. Illam vero inſulam *aſpera arteria* atque *oeſophagus* permeabat.

Arcus initerim *aortae*, in omnibus humanis, nec non plerisque brutorum corporibus, ſemper praeſentis, peculiaris *vſus* in eo conſiſtere videtur: vt ſanguinis, totius ventriculi poſterioris, et perquam ideo inſigni vi propulſi, ſurſum directus impetus inhibeatur, atque a cerebro *y*), omnibusque ſuperioribus arcus aortae ramis, cordi propinquioribus, ad inferiores remotioresque maiori ex parte deriuetur *z*).

 §. III.

x) Vid. *Commerc. litt. Norimb. Ann.* 1737. *hebdom.* XXI. pag. 161. ſeq. et Tab. II. fig. I. et II. Eiusdem illius exempli, quod in muſaeo praeparatorum anatomicorum Argentoratenſi adhuc aſſeruatur, mentionem quoque feciſſe videtur *Cel.* HEVSING, *progr. de omento*, Gieſſ. 1745. p. 4. in *Perill.* DE HALLER *collect. diſſ. anat.* Vol. I. p. 405. ſ. atque *Cel.* PHILIP. CONRADVS FABRICIVS, in *idea anatomiae practicae*, Wezlariae 1741. p. 118.

y) Id quod frequentes illi flexus, quos arteriae *carotides internae* atque *vertebrales*, ante ingreſſum in caluariam, formant, luculenter teſtantur. In hunc vſum ſuperiorum arcus aortae ramorum egreſſus quoque conſpirat. Vid. §. IV.

z) Hunc arcus aortae vſum praeſtantiſſimum RICHARDVS LOWERVS, tr. *de corde*, Cap. I. p. m. 58. ſeq. primus indicauit.

§. III.

De diuerſarum arcus aortae ſectionum ambitu atque diametro.

Aortae ambitus in principii ſui limite circularis eſt, ac diametro ibi gaudet, ab vndecim lineis pariſienſibus ad tredecim aſcendente *a*). Quodſi vero in diſtantia quatuor vel quinque linearum a limite, ſectio quaedam arteriae, illi oſtio parallela, inſtitueretur; per medium circiter *trium aortae ſinuum* eadem tranſiret, et ambitum, a tribus circuli ſegmentis, totidemque minoribus interpoſitis ſpatiolis conſtitutum, ſiſteret. Huius vero ſectionis diameter, ſi ex medio ſegmento in oppoſitum ſpatiolum ducitur, ſeſquilinea, vel duabus oſtii diametrum lineis, ſuperat. *b*).

Super marginem autem *trium* illorum *ſinuum* ſuperiorem, aorta ad circularem iterum reſtringitur ambitum, eiusdemque diameter ad eam iterum redit magnitudinem, quam ante *ſinuum* formationem habuerat; interdum paullulum adhuc minorem ibi recipere ſolet *c*). Vti vero *arteria magna* ab

a) Vid. Tab, II. fig. I. lit. A. B. et §. I, not. k.

b) Medius enim et maxime excauatus vniuscuiusque ſinus fundus, inter ſequi lineam et duas, profunditate ſua incedere ſolet.

c) Locum aortae, marginibus trium ſinuum ſuperioribus adiacentem, *Cel.* VALSALVA, *Epiſt. anat. I. num.* XIII. p. 130. *foramen* vocat, *per quod ſanguis egreditur a ſinibus in continuatam aortam*, vel *aperturam ſecundam; eandemque anguſtiorem eſſe, quam primam* (ſeu *foramen, per quod ſanguis a corde in ſinus ingreditur*), perhibet. *Ill.* MECKELIVS, aortae ex corde egredientis diametrum octo linearum pari-

ab hoc loco vlterius aſcendit, ſic ſenſim ſenſimque parumper laxatur, idque vsque ad eam aortae regionem, quae medium fere, inter ſuperiorem trium *ſinuum* marginem, arteriaeque *innominatae* exortum, tenet locum; vnde *arteria magna* vlterius retrorſum atque ſiniſtrorſum aſſurgendo, eadem plane proportione iterum contrahitur, vsque dum ad arteriae *innominatae* originem, priſtinam iterum recuperauerit diametrum *d*), vel vti interdum quoque fit, nonnihil minorem *e*). Laxatio vero illa potiſſimum anteriora duoque latera verſus dirigitur; quamobrem conuexus ambitus huius *arcus aortae* partis, cum concaua, parallelo ductu non progreditur *f*); omnesque ſectiones, quibus *aortae* axis perpendicularis inſiſtit, non circularem, ſed ellipticam figuram prae ſe ferunt. Ante arteriae vero innominatae originem aorta circularem iterum accipit ambitum. Aucta autem illa arteriae magnae amplitudo, *ſinus aortae maximus* vel *quartus*, a *Cel.* VALSALVA, qui eam primus obſeruauit atque deſcripſit *g*), vocata

 eſt.

pariſienſ. ſemel vidit. *Mem. de l'Academie royale de Berlin-* An. 1750. ſeu Tom. VI pag. 166. et in germanica translatione, cui titulus: *Abhandlung von einer ungewoehnlichen Erweiterung des Herzens*, etc. pag. 5. Sed is ſtatus erat morboſus; eodemque loco *Vir illuſtris*, aortae diametrum tredecim lineas pariſ. ordinarie aequare, ſtatuit.

d) Vid. *Cel.* VALSALVA, loc. cit. num. XVI. p. 131. *Perill.* DE HALLER, *Elem. Phyſiol.* Tom. II. p. 159, *Subclauiam* vero *dextram* ibi nominant, quam cum aliis *innominatam* appellaui.

e) Qualis conformatio in illo ſubiecto, vnde fig. I. Tab. II. deſumta eſt, locum habebat.

f) Vti §. II. indicatum eſt. Confer. quoque Tab. II. fig. I. et *Cel.* VALSALVAE Tab. II. fig. I. lit. E. T. *loc. cit.*

g) *Loc. cit.* num. XVI. pag. 130. et Tab. II. fig. I. lit. E. Vid. quoque *noſtra* Tab. II. fig. I. lit. G. G.

eſt. Illa interim aortae intumeſcentia in adultioribus corporibus perquam manifeſta eſt; in medio enim, vbi maxima apparet, maior eiusdem diameter, principii *aortae* diametrum, quarta ſaepe parte, et interdum adhuc maiore, ſuperat *h*). In infantibus recens natis ſemper *ſinum* illum *maximum*, et ſatis quoque inſignem obſeruaui; atque *Ill.* MORGAGNI illum in fetu quoque vidit *i*). Non igitur ſoli ſanguinis impulſui, aut eiusdem a valde elaſtica aortae curuatura repercuſſui *k*), aut morboſae vaſis huius ſanguiferi dilatationi vnice adſcribendus erit *l*); ſed potius a ſapientiſſimo Creatore, eodem plane

h) In pluribus enim corporibus demortuis, vti quoque in illo, vnde Tab. II. fig. I. depicta eſt, aortae principium diametro ſua duodecim lineas, *ſinus maximus* vero in medio quindecim lineas, maiore ſua diametro emetiebatur. *Cel.* FRANCISCVS BOISSIER, *Mem. de l'Academie de Berlin.* 1755. p. 38. rationem, vti 32. ad 37. indicauit. Aluei autem latitudinem non ſemper eodem mogo augeri, *Cel.* VALSALVA iam adnotauit; *loc. cit.* num. XVII. p. 131. iis praeſertim, quibus cor obtigit praegrande, maximam eſſe, adiiciens. Et *Ill.* MORGAGNI, *Epiſt. anat.* XV. num. I. pag. 69. ex *Cel.* VALSALVAE ſchedis allegat: *ſinum aortae maximum*, qua latiſſimus fuerat, arteriae ambitum, qua ſinus deſinebat, *vna* fere *vncia* in cadauere quodam ſuperaſſe; in aliis *duabus* haud amplius *lineis* exceſſiſſe.

i) *Epiſt. anat.* XV. p. 73. num. V.

k) Vti apud *Cel.* SCHREIBERVM, in *Almageſto medico*, Lib. IV. cap. I. §. 87. p. 228.

l) Interim *maximum* aortae *ſinum*, a ſanguinis torrente, huic loco valde appulſo, ſenſim ſenſimque interdum augeri, non negauerim. Quodſi enim linea recta per medium ventriculi poſterioris cauum, et per centrum orificii arterioſi in aortam ducitur; haec ventriculi poſterioris axis

plane consilio, ac aortae arcus, constructus esse videtur, vt nempe sanguinis impetus ibi modice infringatur, a capite abducatur *m*) et versus inferiores aortae ramos eo magis dirigatur *n*).

axis in medium fere sinus illius maximi, quod in conuexo arcus aortae ambitu locum habet, incidet; omnesque rectae lineae, cum axi illa parallelo decursu per ostium arteriosum progredientes, sinum maximum attingent; vnde ille quoque potissimum in conuexo arcus aortae ambitu et in lateribus, minime vero in concaua arcus facie protuberat. Vid. Tab. II. fig. I. litt. G. G. Quo valentior igitur cordis musculus, aut quo laxior aortae fabrica est; eo magis sanguis ad illa loca allisus, eadem dilatabit, sinumque augebit. Haec quoque subest causa, cur in hacce aortae parte saepius aneurysmata occurrant. Vid. *Perill.* DE HALLER, *opusc. pathol.* obs. 22. 23. *Operum minorum* Tom. III. pag. 300. et Tab. XIX. vbi duo talia descripsit. *Cel.* RVYSCHIVS, *obs. anat. chirurg.* obs. XXXVIII. p. 51. et fig. 38. *Cel.* SANDIFORT, in *Nou. Actis Nat. Cur.* Tom. IV. p. 20. seq. Obs. II. et Tab. I. fig. I. et II. *Ill.* WILH. HUNTER, *medicinische Bemerkungen vnd Vntersuchungen einer Gesellschaft von Aerzten in London*, I. Band, pag. 295. et Tab. IV. V. *Cel.* ANTON. MATANI *de aneurysmaticis praecordiorum morbis.* *Cel.* IO. FRIED. HENCKEL, *Zweyte Sammlung medicinischer und chirurgischer Anmerkungen*, pag. 4. item fig. I. et II. Vid. quoque *Ill.* MORGAGNI, *Adv. anat.* II. pag. 81. *Cel.* VALSALVA, *Epist. anat.* I. Num. XVIII. pag. 131. *Cel.* PRAESES denique, tale quoque orientis aortae aneurysma inter praeparata sua anatomica asseruat.

m) Vid. §. praeced. not. y.

n) Alium plane vsum *Cel.* SCHREIBERVS, in *Almagesto medico*, Lib. IV. cap. I. §. 65. pag. 224. indicauit. Ille enim, maiorem sinus maximi capacitatem eam ob causam constitutam esse, autumat, *ne vnquam deesset spatium sanguini, ex ventriculo posteriore cordis in aortam moto, vel mouendo.*

Tribus porro ramis aſcendentibus emiſſis, proxima *arcus aortae* pars in fetu recensque nato infante interdum collapſa aut coarctata reperitur *o*): reliqua vero portio, *arterioſo ductu* recepto *p*), priſtinam, immo maiorem iterum diametrum accipit *q*). Ductus enim arterioſus in fetu, ex arteriarum *pulmonalium trunco r*), ſurſum primo atque ſimul ſiniſtrorſum, deinde vero, paruo flexu conſtituto, retrorſum ac ſiniſtrorſum aſcendens, arcui aortae ſeſe immittit, omnemque fere ventriculi anterioris ſanguinem poſteriori arcus aortae parti tradit, quae illum ſingulis corporis noſtri partibus inferioribus aduehit. Sanguis autem, quem ventriculus poſterior orienti aortae impertitur, ſiquidem a maiore ſanguinis torrente, quem *ductus arterioſus* fundit, inferiora verſus progredi impeditur; per ſolos fere aſcendentes arcus aortae ramos ſuperiora membra adit: vnde arcus aortae collapſus aut coarctatio inter arteriae *ſubclauiae ſiniſtrae* egreſſum atque *ductus arterioſi inſertionem*, ſi modico interuallo diſtant, prouenit. In nato vero infante *ductus arterioſus* ſenſim obturatur, maiorque ſanguinis copia, quam poſterior ventriculus aortae nunc intrudit, per eius arcum inferiora verſus progredi-

o) Vid. Tab. II. fig. II. lit. m. Hanc vero coarctationem non ſemper adeſſe vel adeo manifeſtam eſſe, ex *Perill.* ALBINI annotat. academ. Lib. II. Tab. VII. fig. II. et ex *Ill.* TREW figuris apparet.

p) Vid. Tab. II. fig. II. lit. i.

q) Ibid. lit. n.

r) Ibid. lit. f.

di non amplius impeditur. Senſim itaque arctiorem illam *arcus aortae* partem dilatat, vt in adultioribus tandem corporibus fere ſemper inſequenti parti plane ſit aequalis. Interdum tamen arctioris illius ſpatii quoddam remanet veſtigium *s*).

Poſterior denique arcus aortae pars, quae *ductu arterioſo* inferior eſt, diametro ſemper gaudet minore, quam paullulum ante arteriae innominatae originem. Differentia ad duas lineas aſcendere ſolet.

§. IV.

De tribus arcus aortae ramis aſcendentibus.

Ex conuexo arcus aortae ambitu, eiusdemque parte ſuperiore, tres vt plurimum craſſi inſignesque rami, ſemet vna ſerie inſequentes, ſurſum progrediuntur *a*). *Primus*, aortae ori-

s) Vti in illo corpore, cuius aortam fig. I. Tabul. II. ſiſtit. Nam ante *ductus arterioſi* lit. O. inſertationem, aortae diametér lineae fere pariſienſis latitudine minor eſt, quam in ſequente huius arteriae parte; id quod ex attenta locorum, quibus literae N. et P. inſcriptae ſunt, comparatione apparebit.

a) Vid. Tab. I. lit. O. S. T. *Perill.* DE HALLER, *Icon. anat.* Faſc. VIII. Tab.. I. lit. L. O. P. *Cel.* VALSALVA, *diſſert. anat.* I. Tab. I. fig. I. *Cel.* RVYSCHIVS, *in reſponſione ad Gaubii epiſt.* probl. III. fig. 2. lit. F. H. G. fig. III. lit B. D. E. *Ill.* SENAC, *loc. cit.* Tab. IV. fig. I. lit. n. o. p. *Cel.* LOWERVS, tr. *de Corde*, Tab. II. fig. 4. et 5. *Perill.* ALBINVS, *annot. acad.* Lib. I. Tab. VII. fig. VII. lit. e. h. i. ex *embryone.*

origini proximus, fere ſemper *b*) oblique dextrorſum et ſuperiora verſus directus, in duos diſpeſcitur ramos, quorum ſuperior, ad dextrum *aſperae arteriae* latus vlterius aſcendens *c*), *carotidum* vocatur *truncus dexter*; inferior vero, obliquo ductu dextrorſum procedens *d*), *ſubclauia dextra* audit. Primus ille arcus aortae ramus, qui, praeter indicatas propagines, in caſu rariori *arteriam thyroideam imam e*), vel *carotidum truncum ſiniſtrum f*), vel *mammariam internam dextram g*), vel denique *thymicam* eiusdem lateris *h*) quoque largitur, *arteria innominata* denominatur. *Secundus* mediusque arcuatae aortae incuruationis ramus ſurſum, ſed paullulum ſimul

b) *Cel.* PRAESES, ex tribus magnae arteriae flexus ramis, primum *carotidum dextrum* atque *ſiniſtrum truncum* emiſiſſe, obſeruauit, ſed breuiſſimus erat, rectioreque ductu aſcendebat. Is vero arteriae *innominatae* nomen recipere nequit. De rariſſimo hocce caſu §. XII mentionem faciam.

c) Tab. I. lit. Q. *Perill.* DE HALLER, *Icon. anat.* Faſc. II. *Tab. art. thyroid.* I. lit. I. et faſc. VIII. Tab. I. lit. N. *Cel.* VALSALVA, *loc. cit.* lit. H. *Cel.* RVYSCHIVS, *loc. cit.* fig. II. lit. H. fig. III. lit. C. *Perill.* ALBINVS, *loc. cit.* lit. g.

d) Tab. I. lit. P. *Perill.* DE HALLER, faſc. II. *Tab. art. thyroid.* I. lit. *k.* faſc. VI. Tab. I. lit. b. *in lat. dextr.* faſc. VIII. Tab. I. lit. M. *Cel.* VALSALVA, *loc cit.* lit. G. *Perill.* ALBINVS, *loc. cit.* lit. f.

e) Tab. I. lit. R. Vid. quoque §. VI.

f) Tab. II. fig. I. lit. H. I. et §. XI.

g) Vid. §. X.

h) Vid. §. IX.

mul ſiniſtrorſum protenſus *i*), *carotidum truncum* ſiſtit *ſiniſtrum*. *Tertius* ac vltimus ramus, magis ad latus ſiniſtrum inclinato ductu aſſurgens, arteria vocatur *ſubclauia ſiniſtra k*). Omnes autem ex conuexo arteriae ambitu ſic prodire ſolent, vt illorum axes, cum arcus aortae parte origini propinquiore angulum obtuſum, cum altera vero ſeu remotiore, vlterius retrorſum et ſiniſtrorſum progrediente aortae parte, acutum angulum intercipiant *l*). Hi anguli vero ſaepe ad rectum proxime accedunt *m*).

At rariori in caſu, loco trium horum ramorum, *duo n*) aut *quatuor o*), aut

i) Tab. I. lit. S. *Perill.* DE HALLER, *icon. anat.* faſc. VIII. Tab. I. lit. O. *Ill.* SENAC, *loc. cit.* Tab. IV. fig. I. lit. o. *Cel.* VALSALVA, *loc. cit.* Tab. II. fig. I. lit. I. *Cel.* RVYSCHIVS, *loc. cit.* fig. II. lit. H. fig. III. lit. D. *Cel.* LOWERVS, *loc. cit.* lit. f. *Perill.* ALBINVS, *loc. cit.* lit. h.

k) Tab. I. lit. T. *Perill.* DE HALLER, *icon. anat.* faſc. VIII. Tab. I. lit. P. *Cel.* VALSALVA, *loc. cit.* fig. I. lit. K. *Cel.* RVYSCHIVS, *loc. cit.* fig. 2. lit. G. fig. 3. lit. f. *Cel.* LOWERVS, *loc. cit.* fig. IV. lit. g. *Perill.* ALBINVS, *loc. cit.* fig. VII. lit. i. *Ill.* SENAC, *loc. cit.* Tab. IV. fig. I. lit. p.

l) Quod ex ramo lit. M. Tab. II. fig. I. eluceſcit.

m) Vti ramus lit. H. Tab. II. fig. I.

n) Vid. Tab. II. fig. I. lit. H. M. et §. XI.

o) Si *quatuor* adſunt ex arcu aortae aſcendentes rami, tunc arteria *vertebralis ſiniſtra*, quae *ſubclauiae* alias ſoboles eſt, quartum vt plurimum ſiſtit ramum, inter *carotidum ſiniſtrum truncum ſubclauiam* que illius lateris propullulantem. Talia exempla quoque in *Cel.* PRAESIDIS Muſaeo praeparatorum anatomicorum proſtant. Conf. IO. GODOFR. DE BERGEN deſcriptio, in *Act. Erudit.* An. 1698. pag. 295. et Tab. VII. lit. N. *Perill.* DE HALLER, *icon. anat.* faſc. VI. pag. I. *Cel.* WINSLOW, *traité des arteres*, num. 21. *Ill.* PHIL. ADOLPHVS BOEH-

aut denique *quinque p)*, ex magno illo aortae flexu emergunt. Vnicum autem solummodo, ex conuexo arcus aortae ambitu assurrexisse ramulum, nondum obseruaui, nec ab vllo fide digno auctore, si veterum erroneam descriptionem exceperis *q)*, relatum legi.

Nullus

BOEHMERVS, *obs. anat. rarior.* fasc. I. pag. XI. num. XV. *Ill.* CHRIST. IAC. TREW, *Commerc. lit. Norimb.* An. 1737. *hebd.* 24. p. 185. num. II. *Cel.* IO. FR. HENCKEL, *zweyte Sammlung medicinischer und chirurgischer Anmerkungen*, pag. 10. et fig. 4. lit. g. h. quo in casu duae adfuerunt arteriae ceruicales sinistrae, quarum maior ex arcu aortae, minor ex subclauia sinistra proueniebat. *Cel.* PETSCHE, *Sylloge obseruat. anat. selectarum*, Hal. 1736. §. 45. pag. 14. et in *Perill.* DE HALLER *collect. diss. anat.* Vol. VI. pag. 775. *Cel.* IO. LVD. LEBR. LOESEKE, *obs. anatomico-chirurg. med.* pag. 26. *Cel.* MOREL, *Iournal de Medecine*, 1757. mens. Dec. et in germanic. translat. Vol. VII. p. 469.

p) Vnum eiusmodi casum *Ill.* BOEHMERVS, Progr. *de quatuor aut quinque ramis ex arcu arteriae magnae adscendentibus*, Hal. 1741. in *Perill.* DE HALLER *collect. diss. anat.* Vol. II. p. 449. descripsit iconeque declarauit; ibi praeter duos illos ordinarie praesentes ramos *arteria vertebralis sinistra* inter *subclauiam* et *carotidum truncum* laeui lateris emergens, quartum ramum sistebat; *mammaria* vero *interna dextra* ad latus arteriae *innominatae*, ex sinistra arcus aortae facie proueniens, quintum formabat ramum. Alterum casum *Cel.* PETSCHE, *Sylloge obs. anat. selectarum*, §. 44. p. 14. in *Perill.* DE HALLER *collect. diss. anat.* Vol. VI. pag. 775. adnotauit. *Subclauia* atque *carotis dextra* separatis truncis ibi ab arcu aortae ascendebant, quos *sinistra carotis* insequebatur; *arteria vertebralis sinistra* quartum, et *subclauia* laeui lateris quintum sistebat ramum.

q) GALENVS, *de venarum arteriarumque dissectione*, Cap. IX. *Operum*, a IO. BAPTISTA RASARIO editorum, Classe I. p. 65. b. Maximam arte-

Nullus porro aſcendentium ramorum ex *ſinus maximi* media vel extrema parte exoritur, ſed primus potius ramus

(ſiue

arteriam ſimul atque de corde ſe promſerit, mox in membra haud quaquam paria diduci; et horum quidem, quod minus eſt, ſurſum ferri; maiorem vero partem ad ſpinam deflecti; quintam thoracis vertebram aſcendere, et inde per totam ſpinam deſcendere etc. aſſeruit. IACOBVS BERENGARIVS CARPENSIS deinde, Iſag. brev. in *anatomiam humani corporis*, pag. 32. b. et ANDREAS VESALIVS, *de fabrica corporis humani*, lib. III. cap. 12. pag. 341. *Tom. I. operum omnium*, cura HERM. BOERHAAVII et BERNH. SIEGFR. ALBINI, edit. eadem fere ratione aortam in ramum *aſcendentem* et *deſcendentem* diuiſerunt; hic enim, *magna arteria*, inquit, *cordis inuolucrum perforans, bipartito ſcinditur, ac vnam ipſius partem, quae grandior eſt, deorſum ad quintam thoracis vertebram, et deinde per reliquam dorſi ſedem detorquet, in omnes, quae cordi ſubſunt, regiones, ramos exhibituram. At minor pars, ſedibus ſupra cor repoſitis diſtribuenda, ſurſum contendit.* Hanc vero, cum corporis humani fabrica minus congruentem deſcriptionem, ſimilibus iconibus quoque declarauit; vid. fig. capiti II. Lib. III. pag. 306. *adiectam; integram totius magnae arteriae delineationem*, Lit. C. D. U. i. pag. 338. *item venarum et arteriarum omnium integram delineationem*, lit. f. g. h. i. pag. 355. VESALII vero deſcriptionem iconesque, omnes priſtini temporis anatomici retinuerunt, alias et adhuc deteriores hinc inde adiicientes delineationes, v. C. VIDVS VIDIVS, *de anatome corp. hum.* lib. III. Tab. XXVII. fig. I. et lib. VI. Tab. LXXIV. fig. VI. Recentiores quoque quidam anatomici, veriores deſcriptiones delineationesque exhibentes, aortae *aſcendentis* atque *deſcendentis* denominationem adhuc vſurparunt; vti IO. PALFIN, *anatomie chirurgicale*, Part. III. pag. 334. *tranſlat. germ.* BARTHOLOMAEVS EVSTACHIVS, *Tabulis* ſuis *anatomicis*, quas iam Ann. 1552. aeri inciſas parauit, quae vero non niſi Ann. 1714. in lucem prodierunt, Tab. XV. fig. 2. 4. 6. Tab. XVI. fig. 1. et 2. primus naturae congruas dedit delineationes.

De

(ſiue arteria *innominata*, ſiue alia quaedam ſit), ſemper paruo quodam ſpatio a ſuperiori illius ſinus fine remotus prouenit *r*); id quod arcus aortae atque ſinus maximi indicatum vſum *s*) firmo talo niti, ſatis confirmat. Tam arcte vero vnus ramus alterum ſub origine ſua inſequitur, vt, ſi aperto arcu aortae eorum oſtia intus conſpiciuntur, eminens ſolummodo plica, a circularibus fibris ibi congeſtis efformata, duobus interiaceat *t*). Sed vltimi orientis rami poſterior et a corde remotior ſemicirculus, eiusdem plicae in modum intus quoque protuberat; quod omnibus quidem arteriarum diſtributionibus commune eſt *u*).

In

De alia quadam ramorum, ex arcu aortae adſcendentium diſtributione, quam VESALIVS, EVSTACHIVS, plurimique veteres anatomici quoque tradiderunt, inferius §. XI. ſermo erit.

r) Vid. Tab. II. fig. I. lit. H. *Cel.* VALSALVA, *diſſ. anat.* I. Tab. II. fig. 1.

s) Vid. §. II. et XI.

t) Vid. *Cel.* LOWERI tr. *de corde*, Tab. II. fig. 5. et pag. m. 60. Arteriam interim *ſubclauiam dextram* ſemel vltimo loco, nempe pone *ſiniſtram ſubclauiam* exortam vidi, quae vero non ex conuexo arcus aortae ambitu, ſed e dextra potius eiusdem facie proueniebat; ſic, vt hiſce arteriis non plica, ſed paululum maius ſpatium intercederet.

u) Plicae illae arcus ſemicircularis figuram fere referunt. Ramorum autem originem muniunt atque firmant, nimiamque eorum dilatationem praecauent, et impediunt quoque, ne ſanguis arteriarum originem penitus praeterlabatur (vid. LOWERVS, tr. *de corde*, cap. 1. p. m. 60. et Tab. II. fig. 5.); neue ex oſtio in truncum redeat. Vid. *Perill.* DE HALLER, *Elem. Phyſiol.* Tom. I. p. 66.

In rariſſimo denique illo bifurcati arcus aortae exemplo, quod *Cel.* HOMMEL deſcripſit *v*), arcus dexter *carotidum truncum dextrum ſubclauiamque* eiusdem lateris emittebat, laeuus vero arcus *ſiniſtrum carotidum truncum arteriamque ſubclauiam ſiniſtram* progenuit.

Ceterum inter coronarias arterias atque primum arcus aortae ramum nullus ramus ordinarie ex trunco aortae prouenit. In caſu attamen rariori, arteria *thymica dextra* mox ſupra pericardium prodiit, quod *Perill.* DE HALLER, ter ad minimum ſe obſeruaſſe, refert *w*).

§. V.

Arteriae innominatae, vti plerumque illa conformata eſt, deſcriptio.

Quodſi itaque dextri lateris *carotidum truncus* atque *arteria ſubclauia* communi trunco ex arcu aortae exoriuntur *a*); hicce *arteriae innominatae* nomine *b*) inſigniendus eſt. Solet

v) *Commerc. litter. Norimb.* Ann. 1737. pag. 162. ſeq. et Tab. II. fig. I. et II.

w) *Icon. anat.* faſc. III. pag. 25. not. 9. et faſc. VI. pag. 1.

a) Vt Tab. I. lit. O. P. Q. Tab. II. fig. I. lit. H. K. L. Tab. II. fig. II. lit. o. p. q.

b) Vel graeca voce *anonymae.* Recentiores, veterum erroneam deſcriptionem (vid. §. anteced. not. q.) emendantes, primum hunc arcus aortae ramum variis inſigniuerunt nominibus. Alii eundem ſimpliciter *ramum dextrum* vocarunt, V C. RAYMVNDVS VIEUSSENS, *in explicat.* Tab. XXIII. lit. R. *Neurograph. vniuerſ.* cui *Cel.* MARTINE ad

let vero vt plurimum adesse, et tunc primum, reliquis longe insigniorem, arcus illius semper sistit ramum ascendentem *c*). Sta-

ad EVSTACH. primae verioris delineationis laudem tribuit; *Cel.* HEISTERVS, *Comp. anat.* P. II. pag. 123. not. 94*. *Ill.* BOEHMERVS, *progr. cit.* pag. 3. etc. Alii eum *arteriam subclauiam dextram* appellauerunt; vti *Cel.* VALSALVA, *diss. anat.* I. §. XVI. pag. 130. *in eiusdem operibus*, *Cel.* RVYSCHIVS, *thesaur. anat.* VIII. pag. 19. num. XXV. et *Epist. anat. problem.* III. Tab. III. *in explicat.* fig. 2. et 3. *Perill.* DE HALLER, *Elem. Physiol.* Tom. II. pag. 161. 163. Aliis *arteria carotis dextra* audit; vti eidem *Cel.* RVYSCHIO; alio loco, nempe in *Thes. anat.* I. pag. 9. num. 5. *Cel.* NICOLAI, *diss. de directione vasorum* §. VII. pag. 25. in *Perill.* DE HALLER, *collect. diss. anat.* Vol. II. pag. 497. Alii circumscriptione quadam in ipsius denominatione vtentes, eundem *radicem* s. *truncum*, s. *trunculum arteriae subclauiae* et *carotidis dextrae* appellarunt; vid. *Cel.* A BERGEN, *Act. Erudit.* An. 1698. pag. 295. *Perill.* DE HALLER, *Icon. anat.* fasc. II. *in explicat.* Tab. I. *arter. thyroideae inferioris* fasc. III. *Tab. anteriorum arteriarum pectoris interni*, lit. a. fasc. VIII. Tab. I. lit. L. *Perill.* ALBINVS, *adnot. acad.* lib. II. Tab. VII. fig. VII. lit. e. *Ill.* SENAC, *Traité du Coeur*, Vol. I. Tab. IV. fig. I. lit. n. *Cel.* WINSLOW, *traité des arteres*, num. 20. p. 6. etc. Aliis *trunci innominati*, nec non *arteriae innominatae* nomine venit, V. C. ARENT CANT, *impet. primis anatomicis*, Lugd. Batav. 1721. pag. 16. 17. *Cel.* SCHAARSCHMIDT, *angiologische Tabellen*, pag. 5.

10. RIOLANVS denique, *animaduers. in historiam anatom.* ANDREAE LAVRENTII, truncum illum communem, *axillarem arteriam dextram* denominauit. Vid. *eiusdem opusc. noua*, p. 178.

c) Siue *arcus aortae* duos solummodo emiserit ramos, vti Tab. II. fig. I. lit. H. M; siue tres, Tab. I. lit. O. S. T; siue quatuor, Tab. II. fig. II. lit. o. r. ψ. ω; siue quinque ediderit, vti apud *Ill.* BOEHMERVM

Statim autem ſub origine ſua verſus dextrum corporis humani latus paullulum conuertitur *d*); ſic, vt deinde obliquo, dextrorſum nempe ac ſurſum inclinato ductu, trans aſperam arteriam, quae ei proxime ſubiacet *e*), ac dein pone *venam ſubclauiam ſiniſtram*, quae tranſuerſim fere arteriae noſtrae *innominatae* ſuperiorem aut mediam partem transgreditur *f*), aſcendat. Sub ipſa itaque origine ſua, ante leuem illum dextrorſum directum flexum, cum arcus aortae poſteriore parte, angulum reuera acutum, ſed recto proximum, cum anteriore vero obtuſum, conſtituit *g*).

At

RVM, *progr. citat.* fig. II. lit. D. E. E. G. H. I. ſemper arteria noſtra *innominata* prima ex magno aortae flexu emergit. Habentur interim caſus, vbi plane abeſt, de quibus in ſequentibus.

d) Vid. Tab. I. lit. O. Tab. II. fig. II. lit. o.

e) Ibid. Quodſi arteria *innominata* inſigni gaudet longitudine; tunc eius inferior ſolummodo pars ſuper aſperam arteriam incedit, vti Tab. II. fig. II. Si vero minor exiſtit, tunc in toto fere ſuo decurſu eandem tangit.

f) Vid. *Perill.* DE HALLER, *Icon. anat.* faſc. III. *Tab. arteriarum anteriorum pectoris interni*, lit. a. et BARTHOL. EVSTACHII, *Tab. anat.* Tab. XVI. fig. I. et Tab. XXV. XXVI. Confer. quoque *Cel.* PRAESIDIS adiecta Tab. I. lit. F. vbi venae *ſubclauiae ſiniſtrae* ad laeuum noſtri corporis latus vergens origo depicta eſt; vlteriorem enim eiusdem progreſſum, ne arteriam *innominatam* obſcuraret, de induſtria omiſit. Interdum vero trans inferiorem *innominatae* partem vena *ſubclauia ſiniſtra* incedit.

g) Hoc, quod de omnibus arcus aortae incuruationis aſcendentibus ramis §. praeced. iam indicauimus, de *innominata* quoque arteria, ex attenta Tab. I. et Tab. II. fig. II. contemplatione, patebit. Leni autem

At huius arteriae longitudo, antequam nempe bipartita ſurſum introrſumque directum arteriarum *carotidum truncum dextrum*, ac *ſubclauiam* oblique et porro transuerſim brachium dextrum petentem, emittit, in adultorum iuniorumque corporibus, perquam diuerſa reperitur. In illis enim minimam eius longitudinem duodecim, maximam vero viginti et duarum linearum pariſienſium fuiſſe reperi; ex intermediis quindecim ſedecimque linearum longitudo ſaepius mihi hucvsque occurrebat. In recens natis et infantibus ſemper quoque diuerſa longitudo apparebat; comparationeque inter ſenum infantumque corpora rite inſtituta, illis arteriam *innominatam* pro reliquarum ratione minorem eſſe *b*), animaduertere nondum potui. Diameter denique arteriae innominatae, quae pro diuerſa aortae craſſitie in plerisque corporibus quoque variare ſolet, a quatuor lineis cum ſemiſſe, vsque ad ſex lineas in adultis aſcendebat *i*). Plerumque ſex lineas arteriae innominatae diameter emetiebatur, vbi aorta ante illius

tem, primoque illo flexu neglecto, reliqua oblique dextrorſum aſſurgens arteriae noſtrae portio, cum arcus aortae anteriore parte acutum angulum formare ſolet (vid. *Cel.* VALSALVAE Tab. II. fig. I. Diſſ. anat. adiect.), qui, ſi in ipſo arteriae *innominatae* principio adeſſet, ſanguinis ingreſſum valde impediret.

b) *Cel.* ARENT CANT, *impet. primis anatomicis*, pag. 17. *in ſenili enim cadauere*, inquit, *obſcruauimus truncum innominatum non tam longum*, (quam in infante); *ita, vt videatur etiam dextra ſoporalis, ex aorta producta.*

i) Dimenſionem vero in medio longitudinis inſtitui: in origine enim, vt et ſub fine, maiori ſemper diametro praedita eſt.

illius vasis arteriosi egressum, tredecim linearum diametro gaudebat: vt itaque arteriae innominatae ratio ad aortam sit, vti 36: 169.

§. VI.

De arteria thyroidea ima, rariore arteriae innominatae ramo.

At ab interno, seu sinistro arteriae *anonymae* latere, eiusque parte media vel paullulum superiore *a*), ramus interdum prouenit, qui super asperam arteriam sursum proserpens, pluribus ramulis suis inferiori glandulae thyroideae parti prospicit. *Arteriam thyroideam imam* illum denominabo *b*). Nullam huius arteriae descriptionem hucusque in-

D ueni;

a) Semel a media, bis vero a superiore parte, hanc arteriam progredientem vidi, vti Tab. I. lit. O. R.

b) Alia enim arteria glandulam thyroideam petens, a *carotidis externae* principio (vid. *Perill.* DE HALLER, *Icon. anat.* fasc. III. Tab. *pharyngeae*, lit. m.), vel a *carotidum trunco communi*, prope ad eiusdem diuisionem in cerebralem et superficialem, prouenit; vid. *Perill.* DE HALLER *Icon. anat.* fasc. II. Tab. *art. maxill.* lit. F. F; Tab. I. *art. thyroideae infer.* lit. μ. ν. ν; fasc. III. Tab. *art. faciei*, lit. E. Haec *thyroidea superior* audit. Alia ex arteria *subclauia*, eodem fere loco, vbi arteria vertebralis emergit, sed paullulum exterius et anterius oboritur; quae ad inferiorem potissimum glandulae thyroideae partem procedens, *thyroideae inferioris* nomen accepit. Vid. *Perill.* DE HALLER *Icon. anat.* fasc. II. Tab. I. *art. thyroideae infer.* lit. P. h; Tab. II. lit. D. vbi quoque, vt et fasc. VIII. pag. 60. totius huius arteriae exactissima descriptio traditur. Nostram vero, vt eo magis ab illis distingueremus, *imam* appellauimus.

ueni; ſolus enim *Perill.* DE HALLER eiusdem mentionem fecit *c*). Rarius quidem obuenit; rariſſimis tamen variationibus vix adſcribenda; ſiquidem proxime praeterlapſa hieme in ſedecim cadaueribus ter adfuerat *d*). Bis tenuior erat, vnica linea pariſienſi paullulum maiorem ſolummodo *diametrum* praebens; ſemel autem duarum fere linearum diametro gaudebat *e*). Hoc in caſu, primo leniter dextrorſum *f*), dein vero iterum ſiniſtrorſum inflectebatur, et mediae aſperae arteriae inſidens, in duos aequales fere diuidebatur ramos, quorum vnum *g*) *dextrum*, alterum autem, ad laeuum latus magis inclinantem *h*), *ſiniſtrum* denominabo. Hic ſtatim poſt ſuum exortum, ramulum produxit, tracheae proſpicientem, ideoque *trachealis* nomine inſigniendum *i*). At trachealis hicce ramus modice primo ſurſum, mox deorſum reflexus, et ſerpentino quidem reptatu, ſuper aſperam arteriam,

c) *Icon. anat.* faſc. VIII. pag. 60. not. 30. ibi enim: *alias*, inquit, *alia thyroidea inferior*, *ex trunco communi ſubclauiae nata*, *vulgari* acceſſit.

d) In praecedentibus cadaueribus eandem interdum quoque ſe obſeruaſſe, *Cel.* PRAESES mihi retulit.

e) Hoc exemplum Tab. I. delineatum conſpicitur.

f) Vid. Tab. I. lit. R.

g) Ibid. lit. a.

h) Ibid lit. n.

i) Ibid. lit. o. *Perill.* DE HALLER *Icon. anat.* faſc. II. Tab. I. *art. thyroideae infer.* lit. p. ramum *inferioris thyroideae* aſperam arteriam adeuntem, *trachealem* nominauit. In noſtro vero caſu, arteria *thyroidea inferior* praeſens quidem erat, nullum vero ramulum tracheae tradebat; huius itaque defectum arteriae *thyroideae imae trachealis* ramus ſupplebat.

riam, ſecundum eiusdem longitudinem, progreditur. In hocce autem ſuo decurſu permultos ramulos ſurculosque aſperae arteriae glandulisque bronchialibus inſerebat *k*), vſque dum vltimis ſuis ramulis, tracheae bifurcationi propinquis, anaſtomoſin cum arteriarum *intercoſtalium inferiorum prima l*), atque cum arteria *bronchiali dextra m*), intercoſtalis illius ramo, conſtitueret. Interim ramus arteriae thyroideae imae ſiniſter, *tracheali* ramulo emiſſo, vlterius ſuper aſperam arteriam, a dextro ramo diuergens, aſcendit. Haud vero ita procul a thyroidea glandula remotus, in tres ramos diffunditur *n*); quorum *internus* maiorque *o*), flexuoſo ductu vlterius ſurſum progrediens, tres ramulos ad inferiorem ſiniſtrae *p*) glandulae thyroideae partem emittebat; vnum nempe profundiorem *q*) et duos ſuperficiales *r*), ſub glandulae tunica lobulorum maiorum ſpatia perreptantes. *Medius* autem ramus

k) Vid. Tab. I. lit. p. p. p. p. p. p. p.

l) Ibid. lit. r. (in ſpatio illo arteriae *innominatae*, *venae cauae* et *arcui aortae* interpoſito).

m) Tab. I. lit. q. Tales anaſtomoſes arteriae *thyroideae inferioris* ramus *thoracicus* alias formare ſolet. Vid. *Perill.* DE HALLER *Icon. anat.* faſc. II. Tab. I. *arteriae thyroid. infer.* lit. q. r. s.

n) Vid. Tab. I. lit. s. t. y. β.

o) Ibid. lit. β.

p) In hocce enim corpore demortuo duae aderant glandulae thyroideae; vna dextrum, altera ſiniſtrum latus occupans. Vid. adiectarum iconum explicatio, not. 2.

q) Tab. I. lit. ε.

r) Ibid. lit. γ. δ.

mus *s*), qui tenuiſſimus erat, duobus ramulis imae illius glandulae regioni inſerebatur *t*). *Externus* denique *ramus u*), ſiniſtro aſperae arteriae lateri applicatus, primo ramulum ad poſteriora curuatum *v*) dabat, quem oeſophagus excepit; deinde vero alium et ſuperficialem quidem ramulum, ad exterius glandulae thyroideae latus ablegabat *w*), qui ſurculos quosdam poſteriori quoque faciei porrexit. Reliqua tandem rami exterioris pars, in duos ramulos diuiſa *x*), inferiorem glandulae regionem penetrabat, multisque ſurculis acinorum ſpatia percurrebat.

At *dexter* arteriae thyroideae imae ramus *z*), flexuoſo ductu dextrorſum inclinans, ſuper aſperam arteriam quoque ſurſum progrediebatur. Hic vero, paullulum ſupra medium itineris ſui, ex interno latere ramulum *trachealem* pariter promebat *aa*), tortuoſa via in ſuperiore aſperae arteriae parte proſerpentem, multosque ſurculos tracheae, vnicum autem oeſophago, porrigentem. Oeſophago deſtinatus hicce ſurculus, ad laeuum aſperae arteriae latus obliquo flexuoſoque ductu

s) Tab. I. lit. y.

t) Ibid. lit. z. *α*.

u) Ibid. lit. t.

v) Ibid. lit. u. Arteriae *thyroideae inferioris* ramus *thyroideus* oeſophago quoque ſurculos mittit. Vid. *Perill.* DE HALLER *Icon. anat.* faſc. II. Tab. I. *art. thyroid. inferioris*, lit. m. n.

w) Tab. I. lit. v.

x) Ibid. lit. w. et x.

z) Ibid. lit. a.

aa) Ibid. lit. b.

ductu declinans, retrorſum inflectebatur *bb*), vt ſtomachum, ſecundum poſticam tracheae faciem delabentem, peteret. Alium porro ramulum dexter arteriae thyroideae imae ramus oeſophago quoque mittebat; qui vero ab externo latere, et paullulum quidem ſuperiore loco procedens *cc*), duobus ſurculis circum dextrum aſperae arteriae latus poſteriora verſus torquebatur. Hiſce autem arteriolis amandatis, dexter thyroideae imae trunculus ad breue ſpatium adhuc aſſurgebat, vsque dum in glandulae thyroideae dextrae vicinia bipartitus *dd*), hanc ipſam, cui deſtinatus erat, glandulam accederet. *Internus* vero ramus *ee*) ſuperficialem ſurculum, ſub glandulae tunica ad internum latus proſerpentem *ff*), duosque profundiores ramulos, acinorum interſtitia perreptantes *gg*), edidit; *externus* autem *hh*), vnum ramulum interioribus glandulae partibus quoque porrexit *ii*), alterum in laterali exteriori facie potiſſimum diſperſit *kk*).

In ſecundo corpore demortuo *arteria* noſtra *thyroidea ima*, bipartita itidem ſuper aſperam arteriam ſurſum proſerpens, plures ad hanc partem quoque ablegauit ſurculos, quo-

bb) Tab. I. lit. c.
cc) Ibid. lit. d.
dd) Ibid. lit. e.
ee) Ibid. lit. f.
ff) Ibid. lit. i.
gg) Ibid. lit. g. et h.
hh) Ibid. lit. k.
ii) Ibid. lit. l.
kk) Ibid. lit. m.

rum primus cum arteriae thyroideae inferioris dextrae ramo *tracheali ll*) anaſtomſin ſubibat. Ipſam vero glandulam quinque ramuli petebant, quorum duo lobo ſiniſtro, totidemque medio iſthmo, vnicus denique dextro lobo, omnes autem exterioribus potiſſimum partibus, proſpexerunt. Poſteriores duos dexter ramus emittebat.

Tertii cadaueris *ima arteria thyroidea*, mox poſt ſuum exortum, *thymicam* dextram edidit arteriam *mm*), vnde indiuiſa ſuper tracheae medium, et rectiore quidem tramite, aſſurexit; quae vero deinde ſub inferiore glandulae thyroideae parte in quatuor diſpergebatur ramulos. Eorum tres glandulae inſerebantur; vnus autem poſteriorem potiſſimum ſuperficiem adibat; alter lobum ſiniſtrum atque medium iſthmum, qui cum arteriae *thyroideae inferioris* ſiniſtrae ramo *thyroideo* anaſtomoſin quoque inibat; tertius dextrum lobum perreptabat; quartus denique ramus deorſum incuruatus, plures ſurculos aſperae arteriae tradidit, duosque circum ſiniſtrum tracheae latus inflexos, oeſophago immiſit.

Sed omnes arteriarum *thyroidearum imarum* glandulis conceſſae propagines, inferiores potiſſimum illarum partes ſubibant; dum *ſuperior* atque *inferior thyroidea* arteria, quae in hiſce

ll) Qualem *Perill.* DE HALLER, *Icon. anat.* faſc. II. Tab. I. *art. thyroid. infer.* lit. l. et p. delineari curauit.

mm) Alias quoque arteria *thyroid. inferior* ad thymi ſuperiora cornua ramulos quosdam mittit. Vid. *Perill.* DE HALLER *Icon. anat.* faſc. III. Tab. *arteriarum anteriorum pectoris interni*, pag. 25. not. 9. Ex *ima thyroidea*, *trunci carotidum dextri*, vel ipſius *arcus aortae* ſobole, vnus vel alter ramus *thymicus* pari modo propullulat. Vid. §. VII. et VIII.

hiſce cadaueribus quoque praeſentes erant, ſuperioribus mediisque partibus proſpicerent. In illo interim demortuo corpore, cuius *imam thyroideam* arteriam Tab. I. ob oculos ſiſtit, *inferioris thyroideae* ramus *thoracicus* plane defuit; *thyroideus* autem ramus longe tenuior apparebat.

§. VII.

Arteria thyroidea ima, ex carotidum trunco dextro nata.

Quam ex arteria *innominata* prouenientem deſcripſi arteriam *thyroideam imam*, eam quoque modice ſuperiori loco, ex *carotidum trunco dextro* natam, ſemel tam in adulti, quam in recens nati corpore animaduerti. In adulto autem homine, ex interni lateris loco, ad decem lineas ab *innominatae* fine remoto, trunculus breuis oriebatur, qui oblique, ſiniſtrorſum nempe et ſurſum, ſuper aſperam arteriam excurrebat. Ad mediam vero elatioremque eius partem progreſſus ſtatim, diuiſione facta, tres exhibuit ramulos, quorum medius ac tenuiſſimus tortuoſa, modo dextrorſum, modo iterum ſiniſtrorſum directa via, tracheam percurrebat, cui multis emiſſis ſurculis vnice inſeruiebat. Duo vero laterales ramuli diuergendo et ſerpentino ductu ſurſum eundo, ad glandulam thyroideam tendebant. Vnusquisque, in multos minores ramulos ſubdiuiſus, ſui lateris lobum, eiusque inferiorem potiſſimum regionem, partim ingrediebatur, partim diffuſis ſurculis ſuis ambiebat. Duae inſuper ſiniſtri ramuli propagines, ſurcu-

ſurculis arteriae *thyroideae inferioris* eiusdem lateris inoſculabantur. In dextro denique latere *thyroideae* illius *inferioris* ramus thyroideus plane deficiebat.

At in recens nati cadauere arteriae noſtrae truncus parumper longior exiſtebat, qui dein in duos ſolummodo diuidebatur ramulos, pari modo glandulam petentes; niſi quod dextri ramuli ſurculus cum arteriae *thyroideae inferioris* ramo *thyroideo* quoque coniungeretur. Inſignis denique hic quoque aderat *arteria thymica*, quae ex ipſo trunco ante factam bifurcationem, ſurſum primo, dein vero deorſum flexa, procedens, duos dabat ramulos, glandulae thymi medium partem ingredientes.

Hancce autem arteriam *Cel.* NICOLAI *a*), *Perill.* DE HALLER *b*), atque

a) Diſſ. citata, *de directione vaſorum*, §. VII. not. q. pag. 28. in *Perill.* DE HALLER *collect. diſſ. anat.* Vol. II. pag. 499. de carotidum trunco fere indiuiſo, *quandoque tamen*, inquit, *thyroideae glandulae ramum largitur, qui tortuoſo tractu verſus eandem exporrigitur, et nuperrime obſeruaui, triplici ramo, primo ab inferiore carotidis parte* (noſtra *ima*). *altero ex ſubclauiis, et tertio ex eadem carotide vbi diuaricatur, laudatae glandulae proſpici.*

b) *Elem. Phyſiol.* Tom. III. pag. 403. et 404. *Imam* vero noſtram *thyroideam* VIR-PERILL. inferiorem vocat, quam his ad minimum vidit. Poſteriori enim loco duas ſe *thyroideas inferiores* reperiſſe refert, alteram a ſubclauia, *a carotide alteram*, (quae noſtra *ima* fuit). Priori vero, nempe pag. 403. ſe rariſſimo exemplo arteriam thyroideam inferiorem ex *carotide* natam vidiſſe, allegat. In hocce itaque caſu *inferior thyroidea*, ſubclauiae ſoboles defuit, cuius vero defectum *ima* noſtra *thyroidea* arteria, ex carotidum dextro trunco pronata, ſuppleuit.

atque *Cel.* VINK *c*) iam obſeruarunt. *Ill.* BOEHMERVS denique eandem delineandam curauit *d*).

§. VIII.

Arteria thyroidea ima, ex arcu aortae producta.

Sed nec hic natura in producenda *thyroidea ima arteria* ſubſiſtit; quin potius eandem ex alio longeque diuerſo loco, interdum quoque protrudit. Eam enim ex ipſo arcu aortae prodiiſſe, quartumque eiusdem ramum efformaſſe, ſemel obſeruare mihi licuit *a*). Hic autem, qui reliquis multo tenuior erat, inter arteriam innominatam et carotidum ſiniſtrum truncum emergebat *b*), ac ſuper aſperam arteriam, primo

E paul-

c) *Van de Bloedvaten*, pag. 50. 54. ex *Perill.* DE HALLER citatione.

d) Diſſ. *de confluxu trium cauarum in dextro cordis atrio;* reſpondente. NIC. THEVNE, Hal. 1763. defenſa, et in *faſciculo diſſertationum anatomico-medicarum*, Amſt. 1764. p. 81. recuſa. Ibi enim in adiecta icone lit. r. s. t, *thyroidea* noſtra *ima*, (quam in explicatione *inferiorem* denominauit), diuiſis ſurculis ſupra aſperam arteriam, in glandulae thyroideae ſubſtantiam penetrans, conſpicitur. Inſignis quoque ramus, ex trunco deorſum productus, abſciſſus ibi apparet, qui procul dubio thymum petiit, vt adeo hocce exemplum poſteriori noſtro caſui ſimillimum ſit.

a) Rariſſimum hocce exemplum, quod *Cel.* PRAESES inter praeparata ſua anatomica adhuc aſſeruat, Tab. II. fig. II. delineatum obuenit.

b) Vid. Tab. II. fig. II. lit. r.

paullulum ſiniſtrorſum, deinde vero iterum dextrorſum inclinans, aſcendebat, vſque dum ad medium fere inter arcum aortae atque glandulam thyroideam poſitum locum progreſſus, in duos finderetur ramos *c*). Dexter, qui exterior quoque erat, ſatis inſignem, primo dextrorſum, dein vero ſiniſtrorſum directum, trans laeuum ramum incedentem flexum conſtituebat, ex quo duo propullulabant ramuli, thymo inſerti *d*), quorum inferior *e*) mediam dextramque partem, ſuperior *f*) laeuum ſuperiusque cornu petebat. Dexter autem ramus ad ſiniſtrum aſperae arteriae latus deductus, ramulum adhuc edebat, in illo latere tortuoſo tractu ſurſum progredientem *g*), ac tandem retrorſum, ad poſteriorem tracheae faciem, eidemque ſubſtratum oeſophagum, quibus ſurculos ſuos inſerebat, flexum. Hoc ablegato ramulo, dextra arteriae *thyroideae imae* propago, ſiniſtro tracheae lateri applicata, vlterius aſſurgebat, quae tandem glandulae thyroideae propinqua, ramulum dimiſit *h*), duobus ſurculis inferiori illius glandulae regioni, vno nempe anteriori *i*), altero autem potiſſimum poſteriori parti *k*) proſpicientem. Reliqua tandem dextri illius rami

pars

c) Vid. Tab. II. Fig. II. lit. s. et *α*.
d) Ibid. lit. t. et u. Ambo abſciſſi ſunt.
e) Ibid. lit. t.
f) — — u.
g) — — v.
h) — — w.
i) — — x.
k) — — y.

pars ſuper mediam anterioremque glandulae faciem aſcendens *l*), duobus ſurculis ſuperiorem illius regionem ingrediebatur.

Interim ſiniſter arteriae thyroideae imae ramus *m*) in media fere maximeque prominente tracheae parte ſitus, mox ramulum, multis diffuſis ſurculis ſuis aſperae arteriae inſeruientem, edidit *n*); vnde dextrorſum declinans, dextrumque ramum ſubiens, verſus glandulam thyroideam pariter tendebat, cuius mediae inferiorique parti ramulum ſuum ſecundum *o*) porrigebat; magis deinde dextrorſum incuruatus, tertium edebat ramulum *p*), qui poſteriorem tracheae faciem petens, ſurculos quosdam oeſophago, alios aſperae arteriae exhibebat, ac ipſum denique laryngem penetrabat. Hiſce vero tribus ramulis emiſſis, dextrum glandulae thyroideae latus aggrediebatur, ibique bipartitus, vnum ramulum anteriori *q*), alterum laterali dextrae et poſteriori faciei *r*) porrigebat.

Ceterum adnotari adhuc meretur, in deſcripto noſtro caſu *arteriam thyroideam inferiorem* dextram nullos glandulae thyroideae dediſſe ramulos, ſed *ſcapularem*, *ceruicalem transuerſum* atque *ceruicalem aſcendentem* potiſſimum exporrexiſſe.

l) Vid. Tab. II. Fig. II. lit. *z*.
m) Ibid. lit. α.
n) — — β.
o) — — γ.
p) — — δ.
q) — — ε.
r) — — η.

Similis fere caſus *Cel.* NICOLAI *s*), *Cel.* VINK atque *Perill.* DE HALLER *t*) mentionem fecerunt.

§. IX.

Arteriam innominatam interdum quoque emiſiſſe arteriam thymicam.

Sed, vt ad arteriam innominatam redeam, ex eiusdem trunco, praeter arteriam *thyroideam imam*, raro omnino exemplo, alii quoque rami prodeunt. Et primo quidem arteriam quandam *thymicam* ex illo progerminaſſe, ſemel in infante recens nato obſeruaui. Prodibat vero ex anteriore *arteriae anonymae* facie, et loco quidem ſuperiore, mox nempe ante eiusdem in ſubclauiam carotidumque truncum diſtributionem; vbi trans venae *ſubclauiae ſiniſtrae* ſurſum ſpectantem ſuperficiem, breuiſſima via, ſuperius dextrumque *thymi* cornu adibat. Diffuſis ibi ramulis, partim proximis teneris lobulis inſerebatur, partim inter illos ad mediam glandulae partem, vt eidem potiſſimum inſeruiret, deorſum progrediebatur. Vnus ex hiſce

cum

s) Diff. ſaepius citata, §. VII. pag. 25. Sed quartus, quem ibi deſcripſit, arcus aortae ramus, inter carotidem et ſubclauiam ſiniſtram emergebat, arteriaeque *thyroideae inferioris* ſiniſtrae defectum potiſſimum ſupplebat; quibus momentis a noſtro caſu differt.

t) *Perill.* DE HALLER, Elem. Phyſiol. Tom. III. pag. 403. arteriam thyroideam inferiorem deſcribens: *Viſa eſt*, ait, *ex arcu aortae prodiiſſe;* VINK *van de Bloedvaten* pag. 50. An vero hicce *Cel.* VINKII caſus noſtrum, vel *Cel.* NICOLAI caſum magis referat, diiudicare haud valeo; ſiquidem citatum librum perluſtrandi hucusque mihi nulla erat copia.

cum alia *thymica* arteria, a *mammaria interna dextra*, mediae thymi parti tradita, coniungebatur.

Descriptus hicce trunci innominati ramus *thymicus* perspicacissimi scrutatoris *Perill.* DE HALLER inuestigationes effugere haud potuit; quippe qui bis eundem se animaduertisse refert *a*).

§. X.

De arteria mammaria interna dextra, rarissima trunci innominati sobole.

Rarissimis arteriarum variationibus illa adscribenda erit obseruatio, quam *Cel.* PRAESES mecum communicauit. *Innominata* enim *arteria*, postquam ad tres lineas parisienses ex arcu aortae ascenderat, ex anteriore superficie *mammariam internam dextram* arteriam dimittebat *a*), quae statim post suum exortum, satis insigni flexu formato, sub vena *subclauia*

a) In *Icon. anat.* fasc. III. pag. 25. not. 9. Vid. quoque EIVSDEM *Elem. Physiol.* Tom. III. pag. 117. et *Icon. anat.* fasc. VI. pag. 3.

a) Arteria *mammaria interna dextra* ex *subclauiae dextrae* inferiore facie, e regione originis arteriae *thyroideae inferioris*, sed paullulum exteriori loco, ordinarie satisque constanter deorsum producitur. Vid. *Perill.* DE HALLER Icon. anat. fasc. VI. Tab. I. lit. AE. et fasc. III. p. 23. not. 6). Solus *Ill.* BOEHMERVS, progr. *de quatuor et quinque ramis ex arcu arteriae magnae ascendentibus*, fig. II. lit. F. eandem ex ipso aortae magno flexu, ad latus anterius orientis arteriae innominatae emersisse, memoriae prodidit. Rarissimus hicce arteriae mammariae exortus cum nostro casu ex parte conuenit.

uia ſiniſtra antrorſum ac ſimul dextrorſum trans venam cauam ſuperiorem demigrauit, vt ante pleuram, coſtarum cartilaginibus tecta, inter muſculos intercoſtales internos ac triangularem ſterni, deorſum procederet. In hocce decurſu ſuo internos *b*) atque externos *c*) ramos, ſolito plane modo edebat, vt de hiſce verba facere merito ſuperſedeam.

§. XI.

Carotidum ſiniſtrum truncum, rariori exemplo ex innominata quoque arteria prodiiſſe.

Vltimam, quam de *trunci innominati* variantibus ramis obſeruationem habui, quin in medium proferrem, eo minus committere potui, quia omnibus fere reliquis notabilior mihi quidem eſſe videbatur. Duabus nempe vicibus in adultorum corporibus *a*) vnaque vice in recens nato infante, ex primo noſtro arcus aortae ramo, eiusque parte ſiniſtra ac inferiore, *carotidum ſiniſtrarum truncus* quoque oboriebatur *b*). Hic autem ſtatim ſub principio ſuo modice ſiniſtrorſum ac retrorſum inclinabat *c*), vt dein ſecundum laeuum aſperae arteriae latus

b) Vid. *Perill.* DE HALLER *Icon. anat.* faſc. III. Tab. arteriarum anteriorum pectoris interni; *ramum* nempe *thymicum* lit. q. *nerui phrenici comitem* lit. f. g. h. ac *mediaſtinos ramos*, num. 4. etc.

c) Loc. cit. faſc. VI. Tab. I. OE et num. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 9. 10 etc.

a) Vti in illo caſu, quem *Cel.* PRAESES Tab. II. fig. I. depinxit, et inter praeparata ſua anatomica adhuc aſſeruat.

b) Vid. Tab. II. fig. I. lit. I.

c) Quod ex adiecta fig. I. Tabulae II, etſi ibi arcus aortae a ſiniſtro latere repraeſentatus ſit, quodammodo apparet.

latus, recto fere tramite, vſque ad ſuam in *cerebralem* atque *ſuperficialem* bipartitionem, ſurſum demigraret. Tribus itaque hiſce in exemplis duo ſolummodo rami ex magno aortae flexu aſcendebant *d*), quorum primus praeter deſcriptam rariorem propaginem ordinarios maximeque conſuetos arteriae innominatae ramos, *ſubclauiam* nempe atque *carotidum truncum dextri lateris* quoque emiſit *e*); vt vel eandem ob cauſam hunc anteriorem arcus aortae ramum, *arteriam innominatam* appellare haud dubitauerim: alter vero *ſubclauiam* ſiſtebat *ſiniſtram f*), quae tertio loco ex magno aortae flexu alias prodire ſolet. Primus autem ramus, antequam carotidum truncum ſiniſtrum emitteret, ad quatuor lineas pariſienſes in vno cadauere, in altero ad tres, in tertio, infante nempe recens nato, ad ſeſqui lineam *g*), aſſurrexit; ſemper quoque in hocce decurſu ſuo ſolito maiore gaudebat diametro *h*).

Similes denique caſus quaedam veterum anatomicorum icones

d) Tab. II. fig. I. lit. H. et M.

e) Ibid. lit. L. et K.

f) Ibid. lit. M.

g) Hocce exemplum amicus meus ſuauiſſimus, D. D. RAUERT, inter nonnulla praeparata ſua anatomica poſſidet.

h) Sic in illo caſu, quem Tab. II. fig. I. ob oculos ſiſtit, *aortae* diameter ante arteriae innominatae egreſſum, erat $= 11\frac{1}{2}$ pariſ. lineis; *innominatae* vero arteriae diameter, antequam carotidum ſiniſtrum truncum ediderat, $= 6\frac{1}{2}$.

icones ſiſtunt *i*). Similem quoque, recentioribus temporibus, *Cel.* PETSCHE deſcripſit *k*).

§ XII.

i) V. C. VESALII, libro VI. fig. VI. pag. 488. Vol. I. *operum eiusdem.* (Huc quoque pertineret figura illa, quam Cap. II. libri III. adiecit, ſi arcum ibi aortae melius delineaſſet.) VESLINGII *ſyntagm. anat.* Tab. XI. ad pag. 161; EVSTACHII Tab. XXV. num. 6. et Tab. XXVI. num. 5; CASSERII, *de voce et auditu*, Tab. XV. et apud SPIGELIVM, *de humani corporis fabrica*, lib. IX. Tab. I. fig. I. In canibus ſimilem ramorum, ex arcu aortae aſcendentium, diſtributionem vidi. Felium quoque, aliorumque quadrupedum eandem fere eſſe fabricam, *Perill.* DE HALLER, *Elem. Phyſiol.* Tom. II. pag. 161. teſtatur; eamque ob cauſam *Viri* in re anatomica *clariſſimi* iam dudum ſuſpicati ſunt, illas aliasque plures VESALII icones, quas priſtini temporis anatomici in operibus ſuis ab illo mutuarunt vel imitati ſunt, ex brutorum corporibus deſumtas eſſe; vti *Ill.* MORGAGNVS, *aduerſ. anat.* I. num. 16. pag. 19. *Cel.* GLASS, *diſſ. citat.* §. 37. pag. 42. *Cel.* NICOLAI, loc. cit. §. VII. *Cel.* HEISTERVS, *Comp. anat.* Part. II. pag. 123. not. 64*. aliique plures.

k) Diſſ. qua *Sylloge anatomicarum ſelectarum obſeruationum* continetur, ſub Praeſidio *Cel.* MICH. ALBERTI. Hal. 1736. *defenſa.* §. 46. pag. 14. et in *Perill.* DE HALLER *collect. diſſ. anat.* Vol. VI. pag. 773. *Cel. Arent* CANT, *impet. primis anatomicis*, Tab. IV. ramos ex magno aortae flexu aſcendentes, eundem quidem in modum delineauit: cum vero in iconis illius explicatione diſerte moneat, tres adeſſe ramos aſcendentes, truncumque innominatum in ſubclauiam et carotidem dextram diuidi; facillime hinc coniicio, arcum aortae, cera non repletum, ab aſcendentibus ramis ita, vt duos ſolummodo ramos exinde egredientes ſimularet, extenſum fuiſſe.

§. XII.

Primum arcus aortae ramum ambos carotidum truncos emiſiſſe; ſecundo loco ſubclauiam ſiniſtram, et tertio dextram, prodiiſſe.

Supereſt, vt ilias adhuc addam obſeruationes, vbi plane nulla aderat arteria innominata. Huius enim defectum variis modis natura ſupplere ſtudet. Vidi autem primum arcus aortae aſcendentem ramum, ſolito loco ex eiusdem conuexo ambitu prodeuntem, ante aſperam arteriam, eiusque inprimis ſiniſtrum latus aſcendendo, poſteriora verſus paullulum inclinaſſe. Poſtquam autem, tali decurſu, trium linearum cum ſemiſſe ſpatium emenſus erat, in duos findebatur ramos, qui primo diuergendo ſurſum et ſimul paullulum retrorſum progrediebantur. Ambo diuerſa aſperae arteriae latera petebant; ſiniſter nempe laeuum latus, dexter autem dextrum. Siniſter, qui lateri ſuo propinquior adiacebat, modice rectius, dexter vero magis oblique, trans adiacentem aſperae arteriae partem, dextrorſum demigrabat. Poſtquam autem ambo rami ad tracheae latera acceſſerunt, tunc demum rectiore tramite vlterius aſſurgebant, carotidumque truncum ſiſtebant dextrum atque ſiniſtrum.

Statim vero, poſt primum illum arcus aortae ramum, ex conuexo quoque ambitu ſecundus emergebat, qui ſiniſtrorſum et ſimul ſurſum ac paullulum retrorſum ad ſiniſtrum properabat brachium. Secundus itaque hicce ramus arteria erat *ſubclauia ſiniſtra*.

At *dextra subclauia* in illo cadauere vltimo prodibat loco, nempe ex dextro magni aortae flexus latere eiusque parte, conuexo ambitui propinqua quidem, sed simul a sinistra subclauia ad tres lineas parisiensis remota. Ab hocce exortu suo oblique dextrorsum et retrorsum trans sinistrum tracheae latus ascendebat, vsque dum ad eiusdem et oesophagi posteriorem faciem inflexa, pone oesophagum asperamque arteriam vlterius superiora et dextrum brachium versus progrederetur. In hocce itaque casu aspera arteria et oesophagus inter arcum aortae atque subclauiam dextram, a quibus quasi includebantur, descenderunt *a*).

Eiusmodi fere ramorum arcus aortae ascendentium ortum ac progressum *Cel.* HVNAVLD *b*) atque *Cel.* HOMMEL *c*) quoque obseruarunt.

§. XII.

a) Cor huius cadaueris cum vasis maioribus cera repletis, cumque trachea in situ suo relicta, *Cel.* PRAESES pariter in suppellectili sua anatomica asseruat.

b) *Histoire de l' Academie des sciences* à Paris, Année 1735. p. 20. et in VON STEINWEHR translat. germ. Vol. IX. pag. 33. num. VII. An vero in hocce casu subclauia dextra pari modo pone asperam arteriam atque oesophagum dextrorsum ascenderit, non indicatum est.

c) *Commerc. litter. Norimb.* Ann. 1737. pag. 162. seq. et Tab. II. fig. 3. 4. In nostro vero casu ambo carotidum trunci, non arcum constituentes, vti lit. C. D. sed acutum potius angulum formantes, a se inuicem secedebant; porro subclauia sinistra magis ascendebat; dextra vero, ex dextra potius arcus aortae superficie nata, sub origine sua sacci in modum distenta haud apparebat; multo magis denique oblique dextrorsum inclinans ascendebat. Nec de hocce *Cel.* HOMMELII casu, an arteria subclauia dextra pone oesophagum brachium dextrum petierit, indicatum legitur.

§. XIII.

Inter quatuor arcus aortae ramos primum locum arteriarum carotidum dextrum truncum, vltimum ſubclauiam dextram obtinuiſſe.

Sed iis in caſibus, vbi plane nulla aderat arteria innominata, interdum quatuor aſcendentes rami ex magna aortae incuruatione prodeuntes quoque obſeruati ſunt. Idque duplici omnino ratione. In quibusdam enim caſibus, quales *Ill.* PHIL. ADOLPH. BOEHMERVS *a*), *Cel.* PHIL. CONR. FABRICIVS *b*), et *Cel.* IO. LVD. LEBR. LOESECKE *c*), deſcripſerunt, primus anteriorque ramus, (qui ſolito loco, ex conuexo nempe arcus aortae ambitu, paruo quodam ſpatio a ſinus maximi ſuperiore fine remotus, oriebatur,) carotidum truncus erat dexter *d*); alter truncum carotidum ſiniſtrum formabat *e*); tertius arteriam ſubclauiam laeui lateris *f*); quartus et vltimus dextri lateris ſubclauiam ſiſtebat *g*). Secundus et tertius ex ſuperiori ſeu

 con-

a) In progr. ſaepius citato, *de quatuor et quinque ramis ex arcu arteriae magnae aſcendentibus*, pag. 4. quem caſum quoque delineari curauit. Vid. EIVSD. fig. I.

b) *Act. Acad. Nat. curioſ.* Vol. X. obſ. 36. pag. 124.

c) *In obſeruationibus anatomico-chirurgico-medicis*, Berol. 1754. pag. 26.

d) Vid. *Ill.* BOEHMERI, *progr. citat.* fig. I. lit. D.

e) Ibidem. lit. E.

f) Ibid. lit. F.

g) Ibid. lit. H. H.

conuexa arcus aortae ſuperficie quoque prodibat; quartus ex eiusdem poſteriore parte, vnde arteria magna deorſum producitur, progerminabat. Semper quartus hicce ramus, ſub origine ſua dextrorſum incuruatus, oblique et interdum primo fere transuerſim *h*) verſus dextrum brachium procedebat. Eundem in hocce decurſu ſuo pone aſperam arteriam atque oſophagum demigraſſe, *Ill.* BOEHMERVS expreſſis verbis monet *i*); vt adeo hicce caſus noſtro, quem §. praecedente expoſuimus, quoad duos vltimos ramos perquam ſimilis reperiatur.

§. XIV.

Ex quatuor et quinque arcus aortae ramis ſubclauiam dextram primum, ac carotidum truncum dextrum ſecundum interdum efformaſſe.

At in aliis quibusdam caſibus, vbi quatuor quoque arcus aortae rami aſcendentes reperiebantur, truncusque innominatus praeſens non erat, arteria ſubclauia dextra primum occupabat locum; carotidum truncus dexter ſecundo loco prodibat; hunc ſiniſter carotidum truncus proxime inſequebatur; ac ſubclauia ſiniſtra arteria quartum vltimumque ſiſtebat ramum. Primus ac vltimus oblique verſus proxima brachia aſcendebat; duo medii autem rectiori tramite aſperae arteriae latera petebant. Hanc autem quatuor ramorum ex arcu aortae

h) Vti in *Ill.* BOEHMERI *citata icone*, lit. H. H. et apud. *Cel.* LOESECKE, *loc. citat.* pag. 26.

i) *Cel.* FABRICIVS atque *Cel.* LOESECKE nullam huius rei fecerunt mentionem.

aortae aſcendentium diſtributionem *Cel.* HEISTERVS *a*), *Ill.* WINSLOW *b*), atque *Cel.* BALLAY viderunt.

Caſum denique quodammodo ſimilem *Cel.* PETSCHE deſcripſit *d*). Quinque quidem ibi praeſentes erant arcus aortae rami aſcendentes; ſed illorum tres priores atque vltimus plane deſcripta ratione ſe habebant, ſiquidem arteria *vertebralis ſiniſtri lateris* inter carotidum truncum atque ſubclauiam eiusdem lateris prodiens quintum ſiſtebat ramum, quartum locum occupantem.

Hae itaque ſunt, quas de arteria *innominata* atque *thyroidea ima* vel ipſe hucusque obſeruaui, vel per alios anatomicos deſcriptas inueni varietates. Ordinis cauſſa nonnihil de *arcu aortae* praemittere, argumento conſentaneum duxi. Interim aliis forſan corporis humani ſcrutatoribus, ſi non vberiores meſſes, haud parca ſaltem ſpicilegia ſupererunt.

a) *Compend. anat.* Parte II. pag. 123. not. 64*.

b) *Traité des arteres* num. 19. pag. m. 5.

c) *Iournal de Medecine*, Ann. 1758. menſ. April. et *in translat. germ.* Vol. VIII. pag. 333.

d) *Diſſ. citat.* §. 44. pag. 14. et in *Perill.* DE HALLER, *collect. diſſ. anat.* Vol. VI. pag. 775.

ICONVM

ICONVM EXPLICATIO.

TABVLA I.

Sistit cor adulti hominis, cum vasis maioribus, arteria *thyroidea ima* rariori, cuius §. VI. mentionem fecimus, ac vasis cordis propriis, cera repletis. (*not.* I.)

A. A. *Ventriculus* cordis *anterior* seu *dexter*.
B. *Sinus anterior*.
C. *Auricula dextra* s. *anterior*.
D. Vena *caua inferior* s. *ascendens*.
E. — — *superior* s. *descendens*.
F. Vena *subclauia sinistra*.
G. — — — *dextra*.
H. Arteriarum *pulmonalium* truncus.
I. *Arteria sinistra pulmonalis*.
K. *Dextra* arteria *pulmonalis*.
L. *Ductus arteriosus*, ex trunco arteriarum *pulmonalium* oblique retrorsum, ad inferius *arcus aortae* latus decurrens.
M. N. *Aorta*, ex *ventriculo posteriore* assurgens, posterioraque versus incuruata, *arcum* efformans.
M. Pars huius *arcus* anterior, a corde ascendens.
N. Pars posterior, iterum descendens.
O. *Arteria innominata*.
P. *Subclauia dextra* arteria.
Q. Truncus dexter arteriarum *carotidum*.
R. Arteria *thyroidea ima*, rarius praesens.
S. Sinister arteriarum *carotidum* truncus; secundus *arcus aortae* ramus.

T. Ar.

(NOT. I.) Dum *anterior* cordis *ventriculus* primus cera replebatur, factum est, vt vena *caua superior* expansa orientem *aortam* paullulum sinistrorsum protruderet, vtque ipse *anterior ventriculus*, nimium fere distentus, partem quandam *posterioris ventriculi*, quae alias aperto thorace ac *pericardio* satis insignis in conspectum venit, quasi occultaret; vnde totus quoque cordis situs paullulum mutatus hic apparet.

T. Arteria *ſubclauia ſiniſtra;* tertium ramum *arcus aortae* ſiſtens.
V. V. *Aſpera arteria.*
W. X. *Glandula thyroidea*, media inferiorique parte ſua cartilagini *cricoideae* et *aſperae arteriae* incumbens, ſuperiori vero parte *thyroideae* cartilagini lateraliter ſeſe applicans.
W. Eius *lobus dexter.*
X. *Lobus* eiusdem *ſiniſter.* (*not.* 2.)
a. Ramus *dexter* arteriae *thyroideae imae.*
b. Eiusdem ramulus, *aſperam arteriam* pluribus ramulis adiens; vno vero
c. ſiniſtrorſum flexo, *oeſophago* proſpiciens.
d. Alius ramulus *dextrae* arteriae *thyroideae imae*, *oeſophago* porrectus.
e. Arteriae *thyroideae imae dextrae* in duos ramos diuiſio.
f. Ramus *internus*, duobus ramulis,
g. h. interiora glandulae petens; tertio vero
i. in laterali interna ſuperficie proſerpens.
k. Ramus *externus dextrae* arteriae *thyroideae imae*, cuius vnus ramulus
l. *throideam glandulam* intrat; alter autem
m. in laterali externa ſuperficie diſpergitur.
n. *Arteria thyroidea ima*, *ſiniſtra.*

(*Not.* 2.) Intermedius *iſthmus*, quo *dexter lobus* cum *ſiniſtro* ſaepius continuat, in hocce ſubiecto non adfuit, vt ideo ambos *lobos* pro diſtinctis glandulis aſſumeres; interpoſita enim celluloſa, membranae in modum ſtipata, binas illas partes coniungebat, et arctius quidem in inferiore, quam in media regione. Duas *thyroideas* glandulas, in caſu rariori praeſentes, viderunt quoque *Cel.* IO. HENRICVS SCHVLZE, (in ANDR. ELIAE BÜCHNERI *Miſcellaneis phyſico-medico mathematicis*, Ann. 1727. p. 252. et *diſſ. ſua de oſſibus conferuentibus.*) *Perill.* DE HALLER, *in Commercio litt. Norimb.* Ann. 1735. pag. 108. et *in Elem. Phyſiologiae*, *Tom.* III. p. 394. et *Ill.* MORGAGNI *in Epiſt. Anat.* IX. num. 30. p. 261. *Cel.* ARENT CANT, *in impet. primis anatomicis:* p. 16. glandulam *thyroideam* in binas fere diuiſam obſeruauit; et *Cel.* PETRVS EVERTZE, qui in *diſſ. de glandula thyroidea*, Lugd. Bat. 1708. vnicam numerat, attamen §. XIII. vtrumque latus leui ſolummodo, duntaxat in medio, membrana diuiſum exiſtere perhibuit. Veterum denique anatomicorum plurimi binas ſemper adeſſe ſtatuerunt; ſed neque his, neque recentioribus illis, qui vnicam ſemper proſtare ſcripſerunt, aſſentires. Vnica enim ſaepiſſime, vti quoque Tab. II. Fig. II. lit. λλ reperitur; interdum vero duplex adeſt; id quod *Cel.* HEISTERVS quoque monuit, in *Compend. anat.* P. II, p. 23. §. 383.

o. Ramus eius *trachealis*, qui inferiora verſus ſuper *aſperam arteriam* progrediens, plures ramulos

p. p. p. p. p. p. p. eidem porrigebat; vltimis autem ac inferioribus ramulis

q. et r. anaſtomoſin cum arteria *bronchiali* et *intercoſtalium inferiorum prima* inibat.

s. Diuiſio arteriae lit. n. in tres ramos.

t. Ramus *exterior*, qui dat

u. ramulum ad *oeſophagum*, ac

v. ramulum *ſuperficialem exteriorem*, vt et

w. et x. duos ramulos, interiora glandulae petentes.

y. Ramus *medius*, duobus ramulis

z. α. glandulam penetrans.

β. Ramus *internus*; vnde proueniunt

γ. δ. duo rami *ſuperficiales*, ac

ε. tertius *profundior*.

η. *Vallecula*, *dextram auriculam* ab adiacente *ventriculo* diſterminans.

ϑ. Eadem *vallecula*, inferiori loco inter *ſinum* et *ventriculum anteriorem* ſita.

λ. λ. Arteriae *coro ariae inferioris* ſ. *dextrae* truncus, dictam *valleculam* lit. η. ϑ. fere replens; multo ſimul adipe, hicce vero ablato, circumfuſus.

μ. Eius primus ramus, arteriae *pulmonalis* originem ab anteriore facie circumdans, ac tandem duobus (in hoc ſubiecto) ramulis arteriae *coronariae ſiniſtrae* inoſculatus. (*not.* 3)

ν. Sur-

(*Not.* 3.) Semper quidem primus hicce ramus adeſſe ſolet; ſed rariori exemplo eandem, quam ſub exortu habebat, diametrum, vsque dum arteriae *coronariae ſiniſtrae* ramulo inſeritur, retinet. Saepius enim in media fere anterioris *arteriae pulmonalis* facie, in plures ſurculus diſtributus apparet, quorum vnus l. alter cum arteriae *coronariae ſiniſtrae* ſurculo non raro anaſtomoſin ſubit. Primus eundem *Cel.* VIEVSSENS animaduertiſſe videtur, *Traité nouveau de la Structure et des Cauſes du Mouvement du Coeur; à Toulouſe.* 1715. pag. 63, qui eum quoque Tab. V. Fig. I. lit. f. depictum dedit, et arteriam nominauit *adipoſam* (*artére graiſſeuſe*). Quodammodo hunc ramum quoque indicauit *Ill.* SENAC, *Traité de la ſtructure du Coeur;* Tom. I. Tab. I. lit. l. m. l. m. Videatur quoque *Perill.* DE HALLER, *diſſ. de vaſis cordis propriis.* Goett. 1737. §. V. p. 8. in *Opuſc. minor.* Tom. I. p. 5. *Elem. Phyſiol.* Tom. I. p. 372. *Cel.* denique VIEVSSENS, aliam quoque rariſſime, ſi vnquam, praeſentem arteriam *adipoſam*, tanquam peculiarem quandam arteriam *coronariam*, ex dextro trunci *aortae* latere deduxit; *loc. cit.* pag. 68. et Tab. XI. fig. II. num. 9.

ν. Surculus primi illius rami, arteriae *pulmonali* porrectus. Reliquos, incumbentem adipem petentes, omisimus.

ρ. σ. χ. 2. Quatuor rami maiores arteriae *coronariae dextrae*, in facie cordis *anteriori* decurrentes, quorum

ρ. *primus*, transuersim fere progrediens, ramulis atque surculis suis, in superiori loco, arteriae *pulmonalis* radici, proximaeque *ventriculi anterioris* parti porrigitur.

σ. *Secundus* ramus maior, a *basi* versus *mucronem* cordis descendens.

τ. υ. φ. Quatuor eiusdem ramuli *profundiores*.

χ. χ. *Tertius* maiorum ramorum arteriae *coronariae dextrae*, eodem modo progrediens.

ψ. ψ. ω. Quatuor eiusdem ramuli *profundiores*, carnem cordis intrantes.

1. Alius ramulus, ad *faciem* cordis *planam* abiens.

2. 2. *Quartus* ramus maior arteriae *coronariae dextrae*, in superficie cordis *conuexa anteriori*, porroque super *planam*, a *basi* ad *apicem* demigrans.

3. 3. 4. 4. Duae *venae innominatae* VIEVSSENII *superiores*, s. venae *coronariae anteriores et inferiores Perillustris* DE HALLER, super *conuexam anterioremque* cordis faciem et arteriam *coronariam dextram* progredientes. (*not.* 4.)

5. Minor ramus arteriae *coronariae dextrae*, ventriculi anterioris carnem mox post suum exortum petens.

6. Secundus ramus minor, *sinui anteriori* porrectus.

7. 7. *Anterior* arteria *coronaria*, vel ramus potius *anterior* arteriae *coronariae sinistrae* s. *superioris*, qui per sulcum, *septo* cordis respondentem, cum *vena coronaria* num. 18. a *basi* cordis ad *mucronem* decurrit, ac dein in hocce subiecto

8. ad *planum* cordis *inferius* proserpebat.

9. Ramulus *anterioris rami* num. 7. ramo lit. *μ*. arteriae *coronariae dextrae* inosculatus.

10. Alius, sed longe maior *anterioris* rami *arteriae coronariae superioris* num. 7. ramus, qui porrigit, num.

11. ramulum, mox in duos diuidendum, quorum vnus, num.

 12. orien-

(*Not.* 4.) *Cel.* VIEVSSENS, *loc. cit.* pag. 58. primus illarum insertionem describens, *innominatas* appellauit; *Perill.* DE HALLER vero, *Elem. Physiol.* Tom. I. pag. 378. eas *anteriorum inferiorum* nomine apprime dignas censuit. Alias plures adesse solent. Vid. *Cel.* VIEVSSENS, *loc. cit.* Tab. I. fig. I. lit. i. i. i. i. i.; vbi quoque illarum, cum vena *coronaria anteriori*, delineari curauit anastomoses.

12. orienti arteriae *pulmonali* dicatus eſt; alter vero, num.
13. ſecundam cum ramo lit. μ. anaſtomoſin format.
14. Ramulus arteriae *coronariae dextrae*, qui ab inferiori cordis *plano*, trans *mucronem*, ad *conuexam* faciem proſerpebat, ſurculisque ſuis, reliquis arteriis obuiam ibat.
15. Anaſtomoſis vnius ſurculi cum ramo arteriae lit. χ.
16. 16. *Vena innominata* VIEVSSENII *maxima* ſ. *vena* cordis *anterior*, ſuper *dextram* arteriam *coronariam* ad *ſinum* progrediens *dextrum*, cui eodem loco, vbi *auricula anterior* cum dicto *ſinu* continuatur, inſeritur. (*not.* 5.)
17. Inſignis huius venae ramus *ſuperficialis*, ex ſuperiore cordis parte oblique ad truncum deſcendens.

* Ramus *profundus*, ex ventriculi anterioris carne ad *venam innominatam* VIEVSSENII num. 16. aſſurgens.

18. Venae *coronariae magnae* truncus ſeu vltimus ramus, arteriae *coronariae ſiniſtrae anteriorem ramum* num. 7. concomitans. (*not.* 6.)
19. Eiusdem ramuli ſuper carnem *ventriculi anterioris* proſerpentes.

TABV-

(*Not.* 5.) Haecce vena *innominata maxima* VIEVSSENII interdum ſolummodo adeſſe ſolet. GALENVS eandem iam obſeruauerat, *de diſſectione arteriarum et venarum*, cap. 2. et *Adminiſtrat. anat.* Lib. VII. cap. 10. *Cel.* RVYSCHIVS, *in Epiſtola anatomica* X. Tab. XI. fig. 4. eandem expreſſit. Vid. quoque *Ill.* SENAC, *Traité du Coeur*, Vol. I. Tab. I. lit. i. i. et Tab II. lit. I. *Perill.* DE HALLER ſaepius illam ſe vidiſſe teſtatur, in *diſſ. de vaſis cordis propriis.* Gott. 1737. §. 16. et *in Progr. iteratas de vaſis cordis obſeruationes continente.* Gott. 1739. § VI. qui eam cum GALENO venam cordis *anteriorem* nominauit. Vid. quoque *eiusdem Elem. Phyſiol.* Tom. I. pag. 377.

(*Not.* 6.) *Cel.* VIEVSSENS eandem *venam* cordis *anteriorem* appellauit. *loc. cit.* pag. 25. 55. 57. expreſſe tamen pag. 57. adiiciens, illam *venae coronariae ſuperioris* (quo nomine venam *coronariam magnam* indicauit), ramum ſiſtere. *Anteriorem* hancce ſuam *venam coronariam* delineauit quoque Tab. I. fig. I. lit. h. h. vt et *Cel.* RVYSCHIVS, *Theſ. anat.* IV. Tab. III. fig. II. *Ill.* SENAC, *loc. cit.* Tom. I. Tab. I. lit. k. k. Ceterum hoc adhuc loco adnotare liceat, *Cel. Dn. Praeſidem* ſemel quoque obſeruaſſe (et ſua inter praeparata hucusque aſſeruare) cor, cuius venae *coronariae magnae* admodum inſignis vena *pericardina* inſerebatur. Haec vena ex multis *pericardinis* ramis, in illo loco, vbi *pericardium* ad arteriarum *pulmonalium* truncum anterius aſcendit, confluebat, eodemque loco *pericardii* ſaccum perforabat, et interius ſub illo, ſuper *ſinum poſteriorem*, ad externum latus venarum *pulmonalium ſiniſtrarum*, verſus

venam

Tabvla II.

Fig. I.

Principium arcumque aortae ſiſtit, a latere dextro viſae. *Sinus* quoque huius arteriae ramique maiores ex parte delineati repraeſentantur.

A. B. Exortus *arteriae magnae*, carnibus cordis, eam ambientibus, denudatus. A. anteriorem, B. vero poſteriorem partem denotat.

C. *Sinus inferioris* pars quaedam.

D. D. *Sinus ſuperior* et *anterior*.

E. Arteria *coronaria dextra* ſ. *inferior*, ex illo progerminans.

F. Pars *aortae* dextrorſum antrorſumque aſcendens.

G. G. *Sinus aortae maximus*.

H. Arteria *innominata*, quae in hocce ſubiecto porrigebat

I. *arteriarum carotidum ſiniſtrarum truncum*; ac

K. *carotidum dextrarum truncum*, vt et

L. arteriam *ſubclauiam dextram*.

M. *Subclauia ſiniſtra* arteria, ſecundum hic ſiſtens *aortae* ramum aſcendentem.

N. Locus, vbi *Aorta* paullulum coarctata reperiebatur.

O. *Ductus arterioſus*, inferiori *arcus aortae* lateri inſertus.

P. In hocce loco *aortae* diameter iterum paullulum maior exiſtit.

Q. R. S. T. Prima, ſecunda, tertia et quarta arteria *intercoſtalis inferior*.

V. *Aorta*, *arcu* facto, deorſum progrediens.

W. X. Linea, in ſupino cadauere a ſummo margine *anterioris auriculae*, aſſurgenti *arteriae magnae* appoſitae, *verſus deſcendentem aortam* perpendiculari via ducta. In erecto corpore haecce linea horizonti erit parallela.

Y. Z. Alia linea perpendicularis, eam lineae W. X. partem, quae cruribus *arcus aortae* interiacet, in duas aequales diuidens partes.

Fig. II.

Cor, ex infante octo dies nato, in ſitu naturali, cum *vaſis maioribus* et *aſpera arteria* delineatum.

venam *coronariam magnam* progrediebatur, eidem proxime ad inſertionem ſuam in ſinum anteriorem immiſſa. Venarum *pericardinarum* hicce truncus rariſſimus, eiusdem ac ipſa *coronaria magna*, diametri erat. Delineauit eandem *Cel.* VIEVSSENS, *loc. cit.* Tab. I. fig. II. lit. k. et Tab. V. fig. II. lit. f. *Ill.* SENAC illam nunquam animaduertiſſe videtur, ſicut nec *Perill.* DE HALLER, quod ipſe, in *Elem. Phyſiol.* Tom. I. pag. 377. faſſus eſt.

a. *Ventriculus* cordis *dexter* ſ. *anterior.*
b. ——— ——— *poſterior*, ex parte conſpicuus.
c. *Sinus* et *auricula anterior.*
d. *Auricula poſterior*, paullulum prominens.
e. *Vena caua ſuperior.*
f. *Arteriarum pulmonalium* truncus.
g. *Pulmonalis* arteria *ſiniſtra.*
h. *Dextra* arteria *pulmonalis.*
i. *Canalis arterioſus*, ex medio *pulmonalium arteriarum* trunco (vbi ille in dextrum atque ſiniſtrum ramum diſpeſcitur), ad *aortam* progrediens. Siquidem adhuc apertus erat, cera hic infarctus conſpicitur; paullulum interim minore diametro, quam in fetu, iam gaudebat.
k. *Aorta*, ex *ventriculo poſteriori* ſurſum emergens.
l. *Arcus aortae.*
m. Ibi *aorta*, quatuor emiſſis ramis, longe arctiori diametro conſpicua erat.
n. Locus, vbi aorta, *ductu arterioſo* BOTALLI accepto, iterum magis expanſa apparebat.
o. *Arteria innominata.*
p. *Carotidum truncus dexter.*
q. Arteria *ſubclauia dextra.*
r. Arteria *thyroidea ima*; ſecundus *arcus aortae*, in hoc infante ramus.
s. Eiusdem ramus *exterior* ſeu *dexter*, qui paullulum progreſſus, ſiniſtrorſum flectitur.
t. u Duo ramuli, glandulae *thymo* deſtinati.
v. Ramulus in ſiniſtro *aſperae arteriae* latere aſcendens, qui dein poſteriora verſus inflexus, ſurculos ſuos *aſperae arteriae* et *oeſophago* immittebat.
w. Alius ramulus, qui dein diuiſus,
x. vno ſurculo anteriori,
y. altero vero poſteriori glandulae *thyroideae* parti inſerebatur.
z. Reliqua rami lit. s. portio, ſuper mediam *thyroideae* glandulae partem ſurſum proſepens, duobusque tandem ramulis glandulam penetrans.
α. Ramus *ſiniſter* arteriae *thyroideae imae.*
β. Eiusdem ramulus, ſuper *aſperam arteriam* multis ſurculis diſperſus.
γ. Alius ramulus, mediam ac inferiorem glandulae *thyroideae* partem ingrediens.
δ. Ramulus, poſteriorem *aſperae arteriae* ſuperficiem adiens, vbi ramulis quibusdam huic, aliis *oeſophago* porrectis, *laryngem* tandem ingrediebatur.
ε. Ramulus, glandulae *thyroideae* implantatus.

η. Alius

η. Alius, eidem glandulae, ſed in latere dextro et poſteriori, immiſſus ramulus.

ϑ. *Aſpera arteria.*

λ. λ. Glandula *thyroidea.*

μ. Cartilaginis *cricoideae* pars.

ρ. Cartilago *thyroidea.*

σ. τ. Muſculi *cricothyroidei anteriores.*

φ. Parua glandula, inter duos illos muſculos *cricothyroideos*, in medio ſita.

ψ. Arteriarum *carotidum truncus ſiniſter.*

ω. *Subclauia ſiniſtra* arteria.

DIGNISSIMO CANDIDATO

S. D. P.

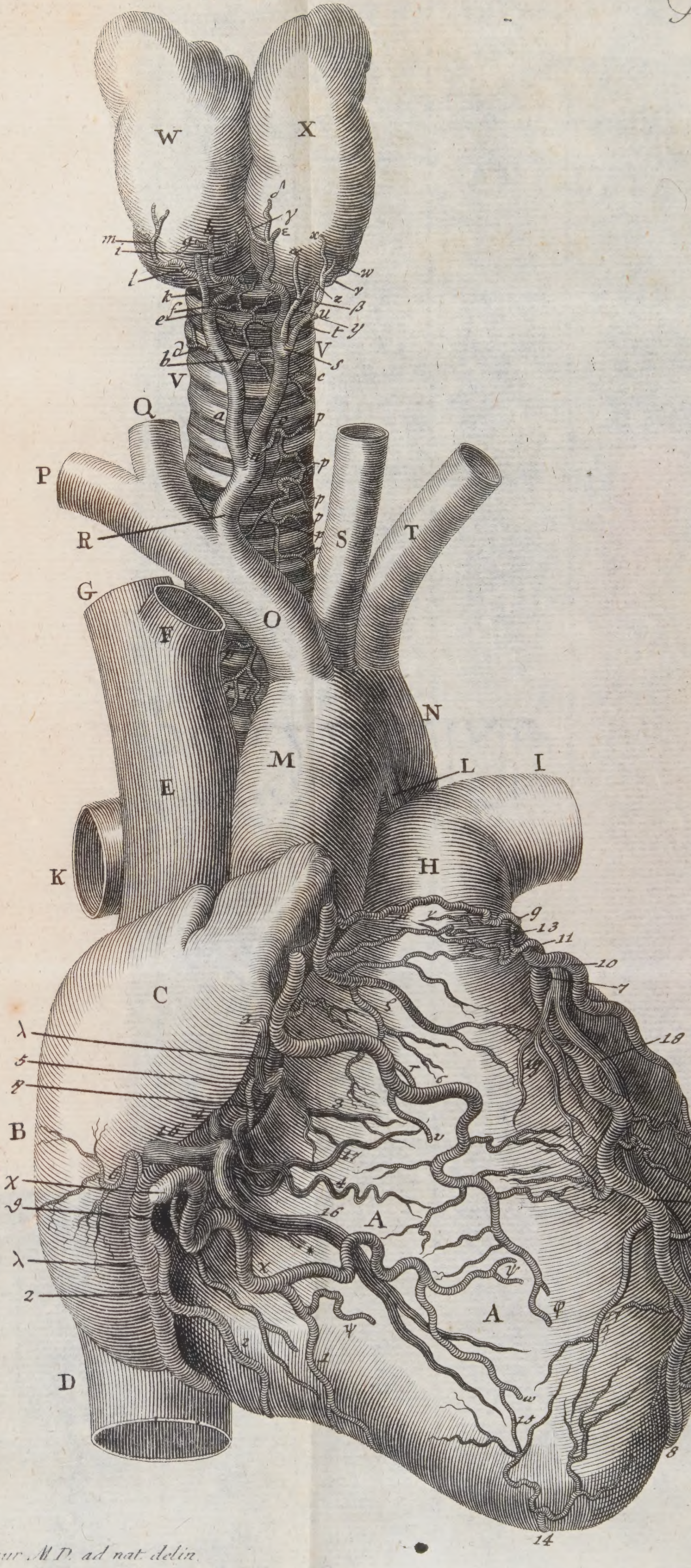
PRAESES.

Nihil mihi gratius, nihilque potuit accidere acceptius, ſingulari TVA attentione atque ſollertia, quam ſemper, dum in adminiſtrandis corporibus humanis demortuis ſocium TE haberem, adhibuiſti. Non ſola enim artificioſiſſimae ſtructurae contemplatione atque perſcrutatione contentus eras; ſed quaecunque TIBI vel paullulum ſaltem notabiliora obueniebant, ea praeſentibus cadaueribus ſedulus adnotare nunquam neglexiſti. Id quod, vel me ſilente, hocce TVVM, ex obſeruationibus in theatro noſtro anatomico enatum ſpecimen luculenter atis ſteſtatur. Si etenim icones adiectas excipio, pauca ſolum-

ſolummodo addenda, pauciora vero in illo, TE ita volente, mutanda habui. Summos itaque TIBI in arte medica honores, qui propediem iure meritoque in TE conferentur, ex animo gratulor; nihilque amplius opto, quam vt et in poſterum, quauis data occaſione, corpus humanum rimari non deſiſtas: ſic enim TE haud parum ad ſtudii anatomici emolumentum praeſtiturum, certiſſime praeuideo. Faxit hoc benigniſſimum ſummumque Numen, quod omnibus conatibus et negotiis TVIS exoptatos fauſtosque largiri velit ſucceſſus, vt vel inprimis in praxi clinica et chirurgica, quantum exactiſſima corporis humani cognitio proſit, ex TVO quoque exemplo eluceſcat. Vale, et mei, noſtrorumque laborum non penitus obliuiſcere. Ienae d. VIII. Octobr. CIϽIϽCCLXXII.

ERRATA.

pag. 3.	lin. 1.	tegente,	lege:	tangente
___	___ 17.	ſuporisr	___	ſuperior
___ 9	___ 9	initerim	___	interim
___	___ 20	HEVSING	___	HENSING
___ 18	___ 21	duos	___	tres

Neubaur M.D. ad nat. delin.